

Sangu: Bible for Acts

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

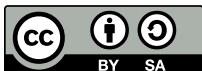
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Acts

Chapter 1

¹ Ishitabu sha pakhalana nashiyandikhaga, Theofilo, nilogola gona Uyesu gini wayansaga na kimanyisa, ² mpakha ulusiku lwini Umwene waposhelwaga kushanya. Iyi yikhandi baada ya kiposhela iamri kishilila Uroho Mtakhatifu kwa vanandeje vini akhandi avahagwile. ³ Baada yamalawo gakwe, Umwene wawonekhaga kunyanave ali musima khanji nifisibitiso finji fishududilwa. Kwa nsiku arobaini waiwonensaga kunyanave, na walogolaga kihusu uufalme wa Nguluvi. ⁴ Pini akhandi itangana nawo, wavajovelaga vasikhawukhaga Kuyerusalemu, lakini vahepelese kwa ajili ya ahadi ya Wihehu, yini, walogolaga, "Mwapulikhaga kihuma kunyangu ⁵ kija uyohana wabatisaga khabisa kwa malenga, lakini mukhabatiswa kwa Roho Mtakhatifu ku nsiku isi ndoto." ⁶ Na pini vakhandi vatananile pamo vumuposaga, "Mtwana, isalisi ndio muda gwini ukhavinisa avana wa Israeli uufalme?" ⁷ Umwene wavajovelaga, "Yisili sawa kunyenyezi kimanya uluhavi au majira gini Uwihehu ahivilile kwa mamulakaha gakwe yumwene." ⁸ Lakini mukhaposhela ingufu, pini Uroho Mtakhatifu akhayinsa kushanya yenyezi, na omwe mukhava mashahidi vangu kona Kuyerusalemu ni Uyahudi yona ni Samaria mpakha mwisho wa nyii." ⁹ Umtwa Uyesu pini wamalaga kulogola aga, pini vilelela kushanya, Umwene wayinulwagwa kushanya, nilifunde lyamugubikhaga vasikhamwagaga kwa meho ganave. ¹⁰ Pini vilelela kushanya kwa umakhini shini iluta, ghafla, avanu vavili vayimaga pakhati yanave vafwalile amenda amavalafu. ¹¹ Vajovaga, "Omwe vanu wa Galilaya, kwanshi muyima panu mulelela kushanya?" Uyu Uyesu mwini iluta kushanya kumbingu akhatina kwa namna yiyila ngaja shini mwamwaga iluta kushanya. ¹² Bahene vatinaga Kuyerusalemu kihuma ku shidunda sha mizeituni, shini shili kholela ni Yerusalemu, ulujendo lwa lusiku lwa Sabato. ¹³ Pini vafikhaga valutaga kughorofa kwini vakhandi vikhalana. Navene yu Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomaso, Batholomayo, Mathayo, Uyakobo Mwana wa Alfayo, Usimoni Zelote nu Yuda Mwana wa Yakobo. ¹⁴ Wona wavunganaga ngaja muna yumo, kwa juhudi vakhandi viyendelelele mumaombi. Bahamo na awo vakhandi vakwali avadala, Umariamu Unyina wakwe Uyesu, na mama. ¹⁵ Kunsiku sila Upetro wayimaga pakhati ya vanyalukholo, ngaja vanu 120, ija, ¹⁶ Vanyalukholo, yikhandi lasima amaandikho gatimise, pini pamwaandi Uroho Mtakhatifu wayimaga kwa mulomo gwa Daudi kihusiana nu Yuda, mwini wawawulanisaga vala vini vumukhanaga Uyesu. ¹⁷ Kwa kiva umwene akhandi muyesu na waposhelaga ilifungu lyakwe lya faida ku iyi ihuduma." ¹⁸ (Ino umunu uyu wagulaga ieneo kwa shila shini washiposhelaga kwa uofu wakwe na hapo wagwisaga kwa kilongosa umtwe, umuvili gwabajukhaga na matumbo gakwe gona gavesaga mwasi gakunukhaga. ¹⁹ Wona vini vikhalana ku Yerusalemu vapulikhaga kihusu ili, bahene ilieneo ilyo valishemelaga kwa lugha yanave "Akeldama" ilyo" ni ligunda lya danda.") ²⁰ " Kushitabu sha Saburi yiyandishwe, ' Lekha ilieneo lyakwe live hame na asikhaluhusiwagwa hata yumo kikhalana pala;' na, 'Yitikha umunu uyuni atole inafasi yakwe ya uongosi.' ²¹ Iyo ni muhimu, ino, yumo wa vagosi vini vafwatanaga nose pini Umtwa Uyesu ipola na kuyinjila khati yesu, ²² kuyansinsa kuubatiso wa Yohana mpakha ulusiku lula pini watolwagwa kushanya, lasima ave shahidi wa ufufuwo bahamo nose. ²³ "Vavikhaga pamwandi avagosi vavili, Uyuufu mwini ishemelwa Barnaba, mwini khanji washemelwagwa Yusto nu Mathia. ²⁴ Avene valombaga vija, "Owe, Mtwana, mwini umenye inumbula sa vanu wona, ino vikha mwasi yunani ku avana vavili mwini wamuhagula ²⁵ kutola inafwasi ku huduma nu wanandeje, pini uyuda wasengaga uufu na kiluta amahala pakwe." ²⁶ Vatova ikura kwa ajili yanave, nayikura yamugwililaga Umathia mwini wavasiwagwa bahamo na vala vanandeje kumi na moja.

Chapter 2

¹ Pini lwafikhaga ulusiku lwa Pentekoste, wona vakhandi bahamo sehemu yimo. ² Ghafla gwapolelaga umusindo kihuma kushanya ngaja lipepo likhali. Iyaimemyaga ikhaya yona vini vakhandi vakhele. ³ Hapo savapolelaga indimi, ngaja ndimi sa moto siigaveniye, savesaga kushanya yanave shila yumo wanave. ⁴ Avene wona vamemwagwa nu Roho Mtakhatifu na vaynsaga kilogola kwa lugha isinji, ngaja ndenela Uroho shili wawajalilaga kilogola. ⁵ Ino vakhandi vakwali avayahudi vini vakhandi vikhala Kuyerusalemu, vini vakimutumishila Unguluvi, kihuma shila taifa pansi ya mbingu. ⁶ Umusindo ugu pini gwapulikhwagwa, ishipuga sha vanu shayinsaga bahamo na vali nu wasiwasi kwa kiva shila munu wawapulikhaga vilogola kwa lugha yakwe yumwene. ⁷ vabodokhaga na kushangaswa, avene vajovaga, "Kweli, ava wona vna vilogola siyo Vagalilaya?" ⁸ Kwanshi ose tikivapulikha, shila yumo ku lugha sini tasawagwa naso? ⁹ Vaparthia na Vamedi na Vaelamu, na avo vini vikhala Kumesopotamia, Kuuyahudi, ni Kapadokia, na ku Ponto ni Asia, ¹⁰ ku Frigia, Pamfilia, Kumisri, ni sehemu ya Libya hata Kirene, na vahensa kihuma Kurumi, ¹¹ Avayahudi na vaongofu, Avakrete na Vaarabu, tikivapulikha vilogola kwa lugha sesu kihusu insengo sa uwesa wa Nguluvi." ¹² Wona vakhandi vabodweshe na kitataniswa; valogonsaniyaga vene kwa vene, "Iyi yina maana nshii?" ¹³ Lakini avamonga valogolaga uvi vija, "Ava vamemilwe kwa ujimbi upya." ¹⁴ Lakini Upetro wayimaga bahamo na vala kumi na yumo, watansaga ishauti, wavajovelaga, "Vanu va Yudea na wona vini mwikhala hapa Payerusalem, ili limanyishe kunyenyu, pulisi kwa umakhini amajowo gangu. ¹⁵ Avanu ava vasigalile ngaja shini muhiva, kwa kiva isala isi ni asubuhi saa tatu. ¹⁶ Lakini ili likhandi lilogwelwe kishilila kwa mkuvamalago Uyoeli: ¹⁷ Yikhava ku nsiku sa mwisho; Unguluvi ija, nikhakunula Uroho wangu kwa vanu wona. Avana venyu na vahinja venyu vakhahumya uukuvamalago, avadimi venyu vakhagaga amaono, na vasehe venyu vakhalota amaloto. ¹⁸ Shishila kushanya ya vatumishi vangu na vatumishi vangu va shidala ku nsiku iso, nikhakunula Uroho wangu, navene vakhatabiri. ¹⁹ Nikhawonensa amaajabu kushanya kuanga ni ishara pansi ya dunia, idanda, umoto, na mafukho ga lyosi. ²⁰ Nilijuva likhasetuswa kiva nshisi nu mwesi kiva danda, khabla lusinayinse ulusiku ulukhome nu lwa ajabu lwa Mtwi. ²¹ yikhava ya kija shila yumo mwini akilishemelaga ilitawa lya Mtwi akhakulusiwa." ²² Vanu va Israeli, pulisi amajowo aga: Uyesu wanasareti, umwanadamu mwinu wasibitiswagwa nu Nguluvi kunyenyu kwa matendo ga uwesa na maajabu, ni ishara sini Unguluvi kishilila Umwene khatikhati yenyu, ngaja omwe yumwe shini mumenye- ²³ Kwa sababu ya mpango gwini gwahivililwaga kihuma pamwaandi, na maarifa ga Nguluvi, wahumyagwa, na o we, kwa mokho ga vanu avakholofi, mwamusulubishaga na kumubuda, ²⁴ yuna Unguluvi wamuyinulaga, wauwusaga uushungu ni mauti kunyakwe, kwa kiva yisikhawesekhene kunyakwe kumilikiwa nu uwo. ²⁵ Ino Udaudi ilogola kihusu umwene, Namwagaga Umtwa pamwandi ya meho gangu, umwene ali liwokho lyangu lya kulia ino basi nisikhahejeswa. ²⁶ Ino inumbula yangu yikhandi nuushendefu nulumili lwangu lwashendeveswagwa. Khanji umuvili gwangu gukhakhala kuukhangafu. ²⁷ Asikhailekha inafwasi yangu yilute kusimu, wala asikhayitikha Umtakhatifu wakho kuwaga uuwolo. ²⁸ Owe wawonensa kunyangu insila ya usima; ukhanisenga nimeme uushendefu pamwandi ya weni wakho." ²⁹ Vanyalukholo, niwesa kilogola kunyenyu kwa ukhangafu kihusu uwihesu wesu Udaudi: umwene wafwisaga na wasilwagwa, nilikhaburi lyakwe lili bahamo nose hata ndeni ineng'ana. ³⁰ Ino, akhandi mukuvamalago na akhandi amenye kija Unguluvi shawalapaga kwa shiapo shakwe, kija akhavikha yumo ku usawo wakwe kushitengo sha ensi. ³¹ Walyagaga ili mapema, nawalogolaga kihusu ufufuo wa Kristo, 'wala akhandi asilesheilwe kusimu, wala umuvili gwakwe gusikhawolile.' ³² Uyu Uyesu - Unguluvi wamufufulaga, mwini ose wona ni mashahidi. ³³ Ino, iva ayinulwe kuliwokho lya shigosi lya Nguluvi, na akhandi aposhelela iahadi ya Roho Mtakhatifu kihuma kwa wihesu, umwene wapingula iahadi, yini omwe mukiyaga na kuipulikha. ³⁴ Kwani Udaudi asikhanyilile kiluta kushanya, lakini ijova, 'MTWA vajovaga kwa mtwa wangu, ³⁵ 'khala iliwokho lyangu lya kulia, mpakha pini nikhavagaha amaadui sakho shibadiga kwa ajili ya magulu gakho. ³⁶ Ino inyumba yona ya israeli na imanya kwa uhakika kija Unguluvi wamusenga Umwene kiva Mtwi nu Kristo, uyu Uyesu mwini mwamusulubishaga." ³⁷ Ino pini vapulikhwaga ndeno, vanyanyagwa ku numbula sanave, vamujovelaga Upetro na vanandeje avansi, "Mnyalukholo, tigahewuli?" ³⁸ Nu Petro wavajovelaga, "Tubi na Mubatiswe, shila yumo wenyu, kishilila ilitawa lya Yesu Kristo kwa ajili ya msamaha wa sambu senyu, na mukhaposhela isawadi ya Roho Mtakhatifu. ³⁹ Kwa kiva kunyenyu ni ahadi na kwa vanenyu na vala wona vini vali kutali, avanu vinji kwa khadiri Umtwa Unguluvi wesu shini akhavashemela." ⁴⁰ Kwa majowo minji washuhudilaga na kivalomba; wajovaga, "Ikulusi muhume ku shisasi ishi shiofu." ⁴¹ Bahene vagaposhelaga amajowo gakwe na vabatiswa, hapo vayonjelaga kulusiku ulu ngaja nafsi elfu tatu. ⁴² Vayendelelaga ku mafundisoo ga vanandeje nu ushirikiano, kuumenya umukhate na kumaombi. ⁴³ Uwoga wayinsaga kushanya ya shila nafsi, na maajabu minji ni ishara sasenjekhaga kushilila avanandeje. ⁴⁴ Wona vini vayaminile vakhandi bahamo na kiva ni finu fyanave kwa bahamo, ⁴⁵ na vagusaga ifinu ni milki sanave na kigavaniya kwa wona

kilingana ni hitaji lya shila yumo.⁴⁶ Bahene lusiku kwa lusiku vayendelelaga vali ni lengo limo kuhekalu, na vamenyaniyaga umukhate ku khaya, na valisaga ishakilya kwa ushendefu nu unyenyekefu wa numbula;⁴⁷ vamusufyaga Unguluvi na vali nishibali kwa vanu wona. Umtwa wavayonjelasaga lusiku kwa lusiku vini vakhandi vikulusiwa.

Chapter 3

¹ Ino Upetro nu Yohana vakhandi viluta kulitembe uluhavi lwa maombi, saa tisa. ² Umunu yumonga, mulema kihuma kisawa, akhandi isumulwa shila lusiku na akhandi igonesewa kumulyango gwa tembe gwini gushemelwa munofu, ili awese kilomba isadakha kihuma kwa vanu vini vakhandi viyinjala mutembe. ³ Pini wavagaga Upetro nu Yohana vihejelela kuyinjila mutembe, walombaga isadakha. ⁴ Upetro, wamukhangasisaga ameho, bahamo nu Yohana, wajovaga, "tilolela ose." ⁵ Umulema wawalelelaga, ihivilila kiposhela ishinu shimonga kihuma kunyanave. ⁶ Lakini Upetro wajovaga, "ihela ni sahabu one nisina, lakini shila shini ninasho nisihumye kunyakho. Kishilila ilitawa lya Yesu Kristo wa Nazareth, jenda." ⁷ Upetro wamutola kwa liwokho lyakwe lya kulia, na wamuyinulaga kushanya: mara yimo amagulu gakwe ni fifundo fya mafupa gakwe fyapataga ingufu. ⁸ Inyila kushanya, umunu mulema wayimaga na kiyansa kijenda; wahulutaga mutembe bahamo nu Petro nu Yohana, ijenda, inyila, na kimusufya Unguluvi. ⁹ Avanu wona vamwagaga ijenda na akimusufya Unguluvi. ¹⁰ Vamanyaga kija akhandi yuyula umunu mwini akhandi ikhala ilomba isadakha ku mulyango munofu gwa tembe; vamemwagwa nu mushangao na kiduwala kwa sababu ya shila shini shapolelaga kunyakwe. ¹¹ Inamna shini akhandi avakhatilile Upetro nu Yohana, avanu wona kwa pamo vasijilaga ku ukumbi wini wushemelwa wa Sulemani, vashangala sana. ¹² Upetro pini walyagaga ili, umwene wavajibugu avanu, "Omwe vanu va Israel, kwanshi mushangala? Kwanshi mukigalelelesa ameho genyu kunyesu, ngaja kija tamugaha umunu uyu ajende kwa ngufu sesu au uchaji wesu?" ¹³ Unguluvi wa Ibrahimu, nu wa Isaka, nu wa Yakobo, Unguluvi wa Vawihesu vesu, wamutukusa umtumishi wakwe Uyesu. Uyu ndiyo yuna omwe mwamukhabisigi na kimukhana pamwandi ya weni wa Pilato, japo umwene akhandi alamwile kumuleshela huru. ¹⁴ Mwamukhanaga Umutakhatifu nu Munya Haki, na badala yakwe mwasakulaga umubudaji aleshelwe huru. ¹⁵ Omwe mwamubudaga Umfalme wa usima, mwini Unguluvi wamufufulaga kihuma kwa vini vafwile - Ose tili mashahidi va ili. ¹⁶ Ino, kwa lihuvi ku litawa lyakwe, umunu uyu mwini mkimwaga na kimanya, wasengwagwa kiva ni ngufu. Ilihuvi lini lishilila kwa Yesu yamupela umwene iafya khamilifu, pamwandi yenyu omwe wona. ¹⁷ Ino, Vanyalukholo, nimenye kija mwasengaga kuuyasu, ndiyo khanji shini musenga afiongosi venyu. ¹⁸ Lakini amajowo gini Unguluvi wavajovelaga mapema kwa malomo ga vakuvamalago wona, kija uyu ukristo akhalava, isalisi wagatimisa. ¹⁹ Ino, tubi na msetushe, ili kija isambi senyu siwese kiwusiwa khabisa, kusudi siyinse inyakhati sa kiburudikhakihumana nu uwepo wa Mtwā; ²⁰ na kija awese kumufilikha Ukristo mwini wadagulwa kwa ajili yenyu, Uyesu. ²¹ Umwene ndiyo lasima imbingu simuposhele mpakha uluhavi lwa kitinwa kwa finu fyona, fini Unguluvi walogolelaga pamwaandi sa pakhalaga kwa malomo ga vakuvamalago avatakhathifu. ²² Hakika Umusa wajovaga, 'Umtwa Unguluvi akhayinula umukuvamalago ngaja one kihuma kwa vakholo lwenyu. Mukhapulisa shila shinu shini ambi akivajovela omwe. ²³ Yikhapolela kija shila munu mwini asipulisa kwa mkuvamalago uyo akhabudwa khabisa ahume kwa vanu. ²⁴ Ndiyo, na vakuvamalago wona kihuma Usamweli na vala vini vafwataga baada yakwe, valogolaga na vatangasaga insiku isi. ²⁵ Omwe ni vana va vakuvamalago na va agano lini Unguluvi walisengaga bahamo na vabwana, ngaja shina wajovaga kwa Abrahamu, 'Ku mbeyu yakho ifamiliya sona sa dunia sikhabarikiwa.' ²⁶ Baada ya Nguluvi kumuyinula umutumishi wakwe, wamufilikhaga kunyenye tangusina, ili avabariki omwe kwa kisetukha kihuma ku uofu wenyu."

Chapter 4

¹ Pini Upetro nu Yohana vakhandi vilogola na vanu, amakuhani nu mulinsi wa tembe na masadukayo vavalutilaga. ² Vakhandi vakhalele sana kwa kiva Upetro nu Yohana vakhandi vakivamanyisa avanu kihusu Uyesu na kitangasa kihusu kifufukha kwakwe kihuma kwa vina vafwile. ³ Vavakhataga na kuvavikha mugelesa mpakha isubuhi yini yafwataga, kwa kiva tayari yikhanda jioni. ⁴ Lakini avanu vinji vini vakhandi vapulishe uujumbe vayaminigi; ni idadi ya vagosi vini vakhandi vayaminile yikhanda ngaja elfu tano. ⁵ Hata pini yafikhaga isubuhi ulusiku lwini lufwata, kija avakhome vanave, avagosivaha na vaandishi, kwa pamo vakunganaga Kuyerusalemu. ⁶ Ianasi ukuhani mkhome akhandi akwali, nu Kayafa, nu Yohana, nu Iskanda, na wona vini vakhandi vakwali ni vanyalukholo va kuhani mkhome. ⁷ Pini vakhandi vavavishile Upetro nu Yohana pakhati yanave, vavaposaga, "Kwa uweso mushi, au kwa litawa lishi mwasenga ili?" ⁸ Bahene, Upetro, kuno amemile Uroho Mtakhatifu, wavajovelaga, "Omwe vakhome va vanu, na vagosivaha, ⁹ nda ose ulusiku lwa neng'ana tiposewa kihusu ilitendo ilinofu lini lwasengwa kwa munu uyu umutamu - kwa namna nshi umunu uyu wasengwagwa musima?" ¹⁰ Ebu limanyishe ilyo kunyenyu na kwa vanu wona ku Israel, kija kwa litawa lya Yesu Kristo wa Nasareti, mwini mwamusulubishaga, yuna Unguluvi wamufufulaga kihuma kwa vini vafwile, ni kwa nsila yakwe kija umunu uyu iyima panu pamwandi yenyu ali munya afya. ¹¹ Uyesu Kristo yu ling'anga lini omwe avasengaji mwalisalaga, lakini lini lyasengwa kiva ling'anga likhome lya palubali. ¹² Kusina uukulusaji ku munu uyunji yeyona. Kwa kiva kusina ilitawa ilinji pansi ya mbingu lini vapelilwe avanu, lini kwa ilyo tiwesa kikulusiwa." ¹³ Ino pini vawagaga uukhangafu wa Petro nu Yohana, na vagundulaga kija vakhandi ni vanu va khawaida vini vasina elimu, vashangalaga, vamanyaga kija Upetro nu Yohana vayinsa bahamo nu Yesu. ¹⁴ Kwa kiva vamwagaga yula umunu mwini waponesewa ayimile bahamo nawo, vakhandi vasina ni shinu sha kilogola ku ili. ¹⁵ Lakini pini vakhandi sha vavayitika avanandeje vawushe pamwandi ya mukhutano gwa barasa, valogonsaniyaga vene kwa vene. ¹⁶ Vajovaga, tivagahile nshi avanu ava? Ni kweli kija umuujisa gwa ajabu gwasenjekha kishilila avene wumanyikha kwa shila yumo mwini ikhala Kuyerusalemu; tisiwesa kulikhana ilyo. ¹⁷ Lakini, ili kija ulujowo ulu lusikhayenelaga mwa vanu, hebu tivajove vasikhalogolaga khanji kwa munu yeyona kwa litawa ili. ¹⁸ Vavashemelaga Upetro nu Yohana mukhati na kivajova shiluta vasikhalogolaga wala kifundisa kwa litawa lya Yesu. ¹⁹ Lakini Upetro nu Yohana vajibugu na kivajovela, "Nda yili sawa pameho ga Nguluvi kivapulisa omwe kuliko Unguluvi, hiji yumwe. ²⁰ Kwa kiva ose tisingalekha kugalogola amajowo gini tagaga na kugapulikha." ²¹ Baada ya kivajova sana Upetro nu Yohana, vavalekhaga valute. Vasikhawesise kipata isababu yeyona ya kivatova, kwa kiva avanu wona vakhandi vakimusufya Unguluvi kwa shila shini shikhandi shashenjekha. ²² Umunu mwini akhandi apashelile umuujisa wa kiponywa akhandi nu umri saidi ya makha arobaini. ²³ Baada ya kivalekha huru, Upetro nu Yohana vayinsaga kwa vanu vanave na kivajovela gona gini amakuhani vakhome na vasehe vakhandi vavajovele. ²⁴ Pini vagapulikhaga, vatansaga ishauti sanave kwa pamo kwa Nguluvi ni kija, "Mtwi owe mwini wawumbaga imbingu ni nyii ni bahari na shila shinu mukhati yakwe, ²⁵ owe mwini, kwa Roho Mtakhatifu, kwa mulomo gwa wihehu wesu Udaudi, umtumishi wakho, wajovaga. "Kwanshi avanu va mataifa vasenga amakhosa, na vanu vahiva amajowo gini gasifwaya?" ²⁶ Avafalme va nyii vaipanjiile bahamo, na vatavala vatangana bahamo sidi ya Mtwi na sidi ya masihi wakwe." ²⁷ Ni hakika, wona Uherode nu Pontio Pilato, bahamo na vanau va mataifa na vanu va Israeli, vatanganaga kwa pamo ku muji ugu sidi ya mtumishi wakho umtakhatifu Uyesu, mwini wamupakhaga amafuta. ²⁸ Vatanganaga bahamo kisenga gona gini iliwokho lyakho na mapensi gakho yagaamurugu kihuma pamwaandi khabla gasinapolele. ²⁹ Ino, Umtwa, galelela amatiiso ganave, na uvajalile avatumishi vakho kulilogola iliswi lyakho kwa ukhangafu wona. Ili ³⁰ kija pini wugolosa iliwokho lyakho kiponesa, iishara na maajabu fiwese kipolele kishilila ilitawa lya mtumishi wakho umtakhatifu Uyesu." ³¹ Pini vamaalaga kilomba, ilieneo lini vatanganaga kwa bahamo lyadegensewagwa, na wona vamemyagwa nu Roho Mtakhatifu, na valogolaga iliswi lya Nguluvi kwa ukhangafu. ³² Iidadi ikhome ya vala vini viyamini vakhandi ni numbula yimo ni roho yimo: na kusina hata yumo wanave mwini wajovaga kija shoshona shini imilikhi shakwe yumwene; badala yakwe vakhandi ni finu fyona shirika. ³³ Kwa ngufu khome avanandeje vakhandi vakiutangasa uushuhuda wanave kihusu uufufuwo wa Mtwi Uyesu, ni neema ikhome yikhanda kushanya yanave wona. ³⁴ Kukhandi kusina umunu yeyona munyanave mwini apungushilwe na mahitaji, kwa kiva avanu wona vakhandi ni hati sa fiwanja au khaya vafigusaga na kileta ihela yini vakhandi vagusise na kufivikha pansi ya magulu ga vanandeje. ³⁵ Nu mugawo gwasenjekhaga kwa shila muumini, kilingana na shila yumo shini akhandi ni hitaji. ³⁶ Uyusufu, mlawi, umunu kihuma Kipro, wapelwagwa ilitawa lya Barnabasi na vanandeje (iyo yitafisiliwa, yu mwana wa faraja). ³⁷ Ali nu mugunda, waligusaga na waletaga ihela, wasivikhaga pansi ya magulu ga vanandeje.

Chapter 5

¹ Bahene, umunu yumo mwini washemelwagwa Anania, nu Safira mdala wakwe, vagusaga isehemu ya mali, ² na wafihaga isehemu ya hela yini vagusaga (umudala wakwe wope wamanyaga ili), na waletaga isehemu yini yisegele na kuivikha kumagulu ga mwanandeje. ³ Lakini Upetro wajovaga, "Anania, kwanshi ushetani aimemise inumbula yakho kilogola uudehi kwa Roho Mtakatifu na kifiha isehemu ya mali ya mugunda?" ⁴ Pini likhandi lisinagusiwe, lisikhandi ni mali yakho? Na baada ya kigusuwa, lisikhandi pansi ya uamuzi wakho? yikhandi wuli uhive ulujowo ulu munumbula yakho? Usivadehele avanadamu, ila wamudehela Unguluvi." ⁵ Kwa kipulikha amajowo aga, Uanania wagwisaga pansi na wakhataga inumbula. Ni hofu ikhome yavayinsilaga wona vini vapulikha ili. ⁶ Avadimi vayinsaga kumwandi na kimuponya mu sanda, na kumutwala kunja na kumusila. ⁷ Baada ya masala gata tu ndeni, umudala wakwe wayinjlaga mukhati, na isinamanye shishi shini shikhandi shapolela. ⁸ Upetro wamujovelaga, "Nijovela, nda mwagusaga umugunda kwa thamani iyo." Wajovaga, "Ndiyo, kwa thamani iyo." ⁹ Bahene Upetro wamujovelaga, "Yiva wuli kija mwapata kwa pamo kumujesa Uroho wa Mtwā? Lelela, amagulu ga vala vina vamusila umugosi wakho gali pamulyango, na vakhakusumula na kukutwala kunja." ¹⁰ Ghafla wagwisaga pamagulu ga Petro, wakhataga iroho, na vala avadimi vayinsa mukhati vamwaga shi afwile. Vamusumulaga kumutwala kunja, na kumusila kholela nu mugosi wakwe. ¹¹ Ihofu khome yayinsaga kushanya ya litembe lyona, na kushanya ya wona vini vapulikha amajowo aga. ¹² Iishara nyinji na maajabu fikhandi fipolela mwa vanu kishilila amokho ga vanandeje. Vakhandi pamo ku ukumbi wa Sulemani. ¹³ Lakini, kusina umunu uyunji tofauti mwini akhandi nuukhangafu wa kiambatana nawo; hata ndeno, vapelwagwa ilishima lya pashanya na vanu. ¹⁴ Na khanji, avaamini vinji vakhandi vionjelela kwa Mtwā, iidadi ikhome ya vagosi na vadala, ¹⁵ ishiasi sha kija hata vavasumulaga avatamu kumitaani, na kivagoniya kufitanda na kumakochi, ili kija Upetro pini iva ishila, umusinsi gwakwe guwese kiyikha kunyanave. ¹⁶ Apo khanji, iidadi khome ya vanu vayinsaga kihuma kumiji gini gaipilimaga Iyerusalemu, vakivaleta avatamu na wona vini vakhwetwe nu roho mshafu, na wona vaponywagwa. ¹⁷ Lakini ukuhani mkhome wayinukhaga, na wona vini vakhandi bahamo numwene (mwini yu wa sehebu lya masudakayo0; na vamevwagwa nu wifu ¹⁸ vagolosaga amokho ganave kivakhata avanandeje na kivavikha mukhati ya gelesa lya jumla. ¹⁹ Nu uluhavi lwa pashilo umalaikha wa Mtwā wagadindulaga amalyango ga gelesa na kivalongosa kunja na kija, ²⁰ "Luti, muyime kulitembe na kivajovela avanu amajowo gona ga Usima uwu." ²¹ Pini vapulikha ili, wayinjlaga mulitembe palwnshelo na kivafundisa. Lakini, ukuhani umukhome wayinsaga na wona vini vakhandi numwene, na kulitisa ibarasa lyona kwa pamo, na vagosivaha wona na vanu va Israeli, na kivafilikha kugelesa ili kuvaleta avanandeje. ²² Lakini avatumishi vini valutaga, vasikhavajile mugelesa, vatinaga na kihumya itaarifa, ²³ "Talyaga igelesa lidindilwe unofu salama, na valinsi vayimile pamulyango, lakini pini tatidindula, tisikhamwajile umunu mukhati." ²⁴ Ino pini ujemedari wa litembe na makuhani vakhome pini vapulikha amajowo aga, wayinjlwagwa ni hofu khome kwa ajili yanave vihiva ambi lwiva wuli ulujowo ulu. ²⁵ Bahene yumo wayinsaga na kivajovela, "Avanu vini mwavavikhaga mugelesa vayimile muhekalu na vakivafundisa avanu." ²⁶ Bahene ujemedari walutaga bahamo na vatumishi, na vavaletaga, lakini bila ya kigaha ifulugu, kwa kiva vavatilaga avanu na nda vawesa kivatova kwa mang'anga. ²⁷ Pini vavaletaga, vavavikhaga pamwandi ya barasa. Ukuhani mukhome wavaposaga ²⁸ ija, "Tavajovaga msikhafundisaga kwa litawa ili, na bado muimemise Iyerusalemu kwa fundiso lyenyu, na kidobokha kileta idanda ya munu uyu kushanya yesu." ²⁹ Lakini Upetro na vanandeje vamujiugu, "Lasima timupulise Unguluvi kishila avanu. ³⁰ Unguluvi wa vawihesu wesu wamufufulaga Uyesu, mwini mwamubudaga, kwa kumutumbikha kushanya ya mpishi. ³¹ Unguluvi wamutukusaga kuliwokho lyakwe lya shigosi. na kimusenga kiva Mkuhome nu Mkulusaji, kihumya itoba kwa Israeli, nu musamaha gwa sambu. ³² Ose ni mashahidi na majowo aga, nu Roho Mtakatifu, mwini Unguluvi wahumya kwa vala vini vakimupulisa." ³³ Avajumbe va barasa pini vapulikha ndeni, vakhatwagwa ni hasira vasakulaga kivabuda avanandeje. ³⁴ Lakini ufalisayo mwini washelwagwa Gamalieli, umwalimu wa sheriya, mwini waheshiswagwa na vanu wona, wayimaga na kivaamuru avanandeje vatolwe kunja kwa muda mfupi. ³⁵ Bahene wavajovelaga, "Avagosi va Israeli, muve meho mandu na shila shini mupendekesa kivasenjela avanu ava. ³⁶ Kwa kiva, isamani sini sashilaga, Utheuda wayinukhaga na kuyidayi kiva munu mkhome, ni idadi ya vanu, ngaja mia nne vamuftwaga. Wafwisaga, na wona vini vakhandi vakimupulisa vapalakhanaga na kiyaga. ³⁷ Baada ya munu uyu, Uyuda mgalilaya, wayinukhaga insiku sila sa kiyandikhwa isensa, wakwehaga avanu vinji kunyuma yakwe. Numwene khanji wayagaga na wona vini vakhandi vakimupulisa vapalakhanaga. ³⁸ Ino nikavajovala, yikwewusi na vanu ava na muvaleshe vene, kwa kiva, nda umupango ugu au insengo iyi ni ya vanu yikhatagwa. ³⁹ Lakini nda ya Nguluvi, msikhawesa kivasivila; mungawesa kiiwona hata mshindana nu Nguluvi." Ino, vashawishikhaga na majowo gakwe. ⁴⁰ Bahene, vavashemelaga avanandeje mukhati na kivashapa na kivaamuru vasikhalogolaga kwa

litawa lya Yesu, na valekhwagwa valute lwanave.⁴¹ Vawukhaga pamwandi ya barasa vishendeva kwa sababu vavasiwe kija vafwayile kilava na kuto kuheshimiwa kwa ajili ya Litawa ilyo.⁴² Ino, shila lusiku, mukhati ya litembe na kihuma khaya hadi khaya vayendelelaga kifundisa na kihubiri Uyesu kija yu Masihi.

Chapter 6

¹ Ino ku nsiku isi, pini iidadi ya vanagunsi pini yikhandi yipiyonjelela, ilalamikho lya Vayahudi va Shiyunani lyayansaga sidi ya Vaebrania, kwa kiva avajane vanave vakhandi vasikumbukhwa ku lugawo lwa shila lusiku lwa shakilya. ² Avandeje kumi na vavili vavashemelaga ilikusanytikho lyona lya vanafunsi na kija, "Siyo sahihi kunyesu kulilekha iliswi lya Nguluvi na kihudumulana pamesa. ³ Ino, vanyalukholo, haguli, vagosi saba, kuhuma munyenyu, avanu avanofu, vini vame mile Iroho ni hekima, vini tiwesa kivakhabisi ihuduma iyi. ⁴ Na ose, tikhayendelela daima kilomba na kuhuduma ya liswi." ⁵ Ihotuba yanave yaupendesaga umukutano gona. Bahene, vamu hagulaga Ustefano, umunu mwini amemile ilihuvi nu Roho Mtakhatifu, nu Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena, nu Nikolao, umwongofu kihuma Kuantiohia. ⁶ Avaumini vavaletaga avanu ava pamwandi ya vandeje, valombagana baadaye vavavishilaga amokho ganave. ⁷ Ino, iliswi lya Uguluvi lyayenelaga; ni idadi ya vanafunsi yasidigi kiyonjelela huko Kuyerusalemu; ni idadi khome ya makuhani valipulisaga ilihuvi. ⁸ Nu Stefano, mwini amemile ineema ni ngufu, akhandi isenga amaajabu ni iishara khome mwa vanu. ⁹ Lakini apo vayinukhaga baasi ya vanu vafwasi va Sinagogi lini lishemelwa Sinagogi lya Mahuru, na lya Vakirene ni lya Vaeskanderia, na baasi kihuma kukilikia ni Asia. Avanu ava vakhandi vihojiana nu Stefano. ¹⁰ Lakini, vasikhawesise kipotana ni hekima ni Roho yini Ustefano akhandi akiitumila kulogola. ¹¹ Bahene vavashawishigi baasi ya vanu kwa ufiho kija, "Tapulikha Ustefano ilogola amajowo ga kikufuru sidi ya Musa na sidi ya Nguluvi." ¹² Vavalyafyaga avanu, vasehe, na vaandishi, na kimulutila Ustefano, vamukhataga, na kimuleta pamwandi ya barasa. ¹³ vavaletaga avashahidi va udehi, vini vajovaga, "umunu uyu asilekha kilogola amajowo amavi sidi ya lieneo ili itakhatifu ni sheriya. ¹⁴ Kwa kiva tamupulikha ija kija uyu Uyesu wa Nasareti akhapananga amahala apa na kusisetusa idesturi sini sakhabisiwagwa nu Musa." ¹⁵ Shila yumo mwini akhandi ku barasa, wasetusaga ameho gakwe kimulelela Ustefano, na vene vawagaga uweni wakwe wukhandi ngaja weni wa malaikha.

Chapter 7

¹ Ukuhani mkhome wajovaga, "amajowo aga ni ga kweli"? ² Ustephano wajovaga, "Vanyalukholo navababa vangu, nipulisi one: Unguluvi wa utukufu wamupolelaga uwihe su wesu Uabrahamu pini akhandi Kumesopotamia, khabla asinakhale Kuharani," ³ wamujovela, 'Wukha ku nyii yakho na vayago na ulute ku nyii yini nisikuwonense'. ⁴ Bahene wawukhaga kunyii ya Ukaldayo wakhalaga Kuharani, kihuma hapo, baada ya wihe wakwe kifwa, Unguluvi wamuleta ku nyii iyi, yini vikhala isalisi. ⁵ Asikhamupelile shoshona ngaja uhasiwo wakwe, pakhandi pasina isehemu hata ya kivikha iligulu. Lakini Uabrahamu waahidiwagwa hata khabla asinamupele umwana kija akhapelwa inyii ngaja miliki yakwe nu usawo wakwe. ⁶ Unguluvi walogolaga numwene ndeni, ya kija avasawo wakwe nda vakhala kunyii ya uhensa, na kija avakhaya va huko vakhavagaha kiva vanandeje vanave na kivatenda uvi kwa muda gwa makha mia nne. ⁷ Nu Nguluvi wajovaga, nikhalihiga itaifa lini likhavasenga matekha, na baada ya hapo vakhahuma na kuniabudu kusehemu iyi. ⁸ Na wamupelaga Uabrahamu iliagano lya tohara, ino uabrahamu wavesaga wihe wa Isaka wamutahirigi ulusiku lya nane; Uisaka wavesaga wihe wa Yakobo, nu Yakobo wavesaga wihenave wa mabwana sesu kumi na vavili. ⁹ Amabwana vesu vamuwonelaga uwifu Uyusufu vamugusaga kunyii ya Misri, nu Nguluvi akhandi bahamo numwene, ¹⁰ na wamukulusaga kumalawo gakwe, na wamupelaga ifadhili na hekima pamwandi ya Farao umfalme wa Kumisri. Ufarao wamugahaga ave mtavala ku Misri nakukhaya yakwe yona. ¹¹ Ino kwavesaga ni njala khome na malawo minji kunyii ya Misri ni Kanani, navawihesu vesu vasikhapatile ishakilya. ¹² Lakini Uyakobo pini wapulikhaga kuna nafaka Kumisri, wavafilikhaga avawihesu vesu kwa mara ya kwansa. ¹³ Ku lushulo lwa uvili Uyusufu waiwonensaga waiwonensaga kwa vanyalukholo vakwe, ifamilia ya Yusufu yamanyikhaga kwa Farao. ¹⁴ Uyusufu wavafilikhaga avanyalukholo vakwe kiluta kumujovela Uyakobo uwihe wanave ayinse Kumisri, bahamo na vayine, jumula ya vanu wona ni sabini na tano. ¹⁵ Bahene Uyakobo wayikhaga Kumisri; bahene wafwisaga umwene bahamo na vawihesu vesu. ¹⁶ Vatolwagwa hata Kushekemu vasilwagwa kukhabuli lini Uabrahamu waligulaga kwa fipande fya hela kihuma kwa vana va Hamori huko Kushekemu. ¹⁷ Uluhavi lwa yila iahadi yini Unguluvi wamuahidigi Uabrahamu pini lwahejelaga, avanu vayonjelele huko Kumisri, ¹⁸ uluhavi ulo wayinukhaga umfalme uyunji Kumisri, umfalme mwini asimenye kihusu Uyusufu. ¹⁹ Uyo umfalme uyunji wavadehelaga avanu vesu na kivagahila amavi avawihesu vesu,, na kivataga avana vanave avashali ili vasikhakhalaga. ²⁰ Kushipindi shila Umusa wasawagwa; akhandi munofu pamwandi ya Nguluvi, wasungwagwa mesi gatatu kunyumba ya wihe. ²¹ Pini watagwagwa, umuhinja wa Farao wamutolaga wamusungaga ngaja mwanakwe. ²² Umusa wamanyisiwagwa amafundiso gona ga Shimisri; akhandi ni ngufu ku majowo na matendo. ²³ Lakini baada ya kitimisa amakha arobaini yamuyinsilaga munumbula yakwe kivajendela avakholo lwakwe, vana va Israeli. ²⁴ Pini wamwagaga Umusraeli isenjelwa amavi, Umusa wamutetelaga na kihombesa ishisasi mwini wa akimuwonela kwa kimutova Umumisri: ²⁵ ihiva kija avanyalukholo lwakwe vakhamanya kija Unguluvi akivakulusa kwa liwokho lyakwe, lakini vasikhamanyile. ²⁶ Ulusiku lwini lwafwataga walutaga kwa baasi ya Vaisraeli vini vakhandi vidalinkhana; wajesaga kivapatanisa; ija, 'Avatwa, Omwe ni vanyalukholo; mbona mukhoselana yumwe kwa yumwe,?' ²⁷ Lakini mwini wamukhosela ujirani wakwe amubunshilise kutali, na kija, 'Yunani wakugaha kiva mtavala na muhigaji wesu?' ²⁸ Owe wusakula kunibuda, ngaja shini wamubudaga Umumisri imihe?" ²⁹ Umusa wasigaga baada ya kipulikha ndeno; wavesaga muhensa kunyii ya Kumidiani, pini wavesaga baba wa vana vavili. ³⁰ Baada ya makha arobaini kishila, umalaikha wamupolelaga ku shidunda sha Sinai, kwa mwali gwa moto mukhati ya mumusita. ³¹ Pini Umusa wagwagwaga umoto, washangalaga na kistaajabu shila shini washaga, na pini wajesaga kihejela ili kugulelela, ishauti ya Mtwā yamuyinsilaga yija, ³² One ni Nguluvi wa vawiho vakho, Nguluvi wa Abrahamu, nu wa Isaka, nu wa Yakobo'. Umusa watetemaga na asikhajelile kilolela.

³³ Umtwa wamujovelaga, 'Yawula indatu sakho, isehemu yini uyimile ni mahala apatakatifu. ³⁴ Nagaga amalawo ga vanu vangu vini vakwali Kumisri; Napulikha kitamwa kwanave, nayune nayikha ili nivakuluse; ino yinsa, nikhakufilikha owe Kumisri.' ³⁵ Uyu Umusa mwini wamukhanaga, pini vajovaga, 'yunani wakugaha kiva mtavala nu mwamusi wesu?'_ akhandi ndiyo mwini Unguluvi wamufilikhaga ave mtavala na mkombosi. Unguluvi wamufilikhaga kwa liwokho lya malaikha yuna wamupolelaga Umusa mumusita. ³⁶ Umusa wawalongosaga kihuma Kumisri baada ya kisenga amiujisa ni ishara ku Misri na ku bahari ya Shamu, na ku nyikha kwa shipindi shwa makha arobaini. ³⁷ Yu Musa uyu ndiyo mwini wavajovelaga avanu va Israeli kija, 'Unguluvi akhavayinulila umukuvamalago kihuma mu vanyalukholo venyu, umukuvamalago ngaja one'. ³⁸ Uyu yu munu mwini akhandi ku mukhutano kunyikha nu malaikha mwini walogolaga numwene kushidunda sha Sinai. Uyu yu munu mwini akhandi navawihesu vesu, uyu yu munu mwini waposhelaga iliswi lini lililai na kitipela ose. ³⁹ Uyu yu munu mwini avawihesu vesu vakhanaga kimupulisa; wamubushilisaga kutali, na kunumbula sanave vasetushilaga

Kumisri. ⁴⁰ Kushipindi isho vamujovelaga Uharuni. 'titendela amanguluvi gini gasitilongose. Uyo Umusa, mwini wa akitilongosa kihuma kunyii ya Misri, tisimenye shini shamupata.' ⁴¹ Bahene vatendaga ingwada kwa nsiku iso na vahumyaga isadakha kwa iyo isanamu na vashendevaga kwa sababu ya nsengo ya mokho ganave. ⁴² Lakini Unguluvi wavasetusaga na kivapela vaabudu inondwe sa kushanya, ngaja shini yiyandishwe kushitabu sha vakuvamalago, 'Wuli Mwanihumisa one isadakga sa vanyama vini mwavashinja kunyikha kwa muda gwa makha arobaini, khaya ya Israeli?' ⁴³ Mwayitikha ihema ya kitangana ya Moleki ni nondwe ya nguluvi refani, ni pisha yini mwaitendaga na kivaabudu avene: na nikhavatwala kutali mandu ya Babeli. ' ⁴⁴ Avawihesu vesu vakhandi ni hema ya kitangana ya ushuhuda kunyikha, ngaja Unguluvi shini wavajovelaga pini walogolaga nu Musa, kija nda waitenda kwa mfano wa wula wini wagwaga. ⁴⁵ Ili ni hema lini avawihesu vesu, kwa luhavi lwanave, valetwagwa kunyii nu Joshua. Iyi yapolelaga pini vayinjlaga kumilikhi itaifa lini Unguluvi wavadagaga khabla ya uwepoi wa vawihesu vesu. Iyi yikhandi ndeni hadi insiku sa Daudi, ⁴⁶ mwini wapataga ishibali pameho ga Nguluvi,' na walombaga kisakula amakhalo kwa Nguluvi wa Yakobo. ⁴⁷ Lakini Uselemanani wamusenjelaga ikhaya ya Nguluvi. ⁴⁸ Hata ndeno mwini Ali Kushanya asikhala kunyumba sini sasengwagwa kwa mokho; iyi ni ngaja umukuvamalago shini wajovaga, ⁴⁹ Imbingu ni shitengo shangu sha ensi, ni nyii ni sehemu ya kivishila amagulu gangu. Ikhaya ya aina nshii mukhanisenjela?, ija Umtwa: au ni pi isehemu yangu ya kituya? ⁵⁰ Siyo liwokho lyangu linilyagahaga ifi ifinu fyona?' ⁵¹ Omwe vanu avanya nsingo nyumu vinimsitahiriwe inumbula na makutu, shila mara mukhanana nu Roho Mtakhatifu,' musenga ngaja vawihenye venyu shinivasengaga. ⁵² Yumukuvamalago mushi ku vakuvamalago mwini avawihesu vesu vasikhamulafise?. Vavabudaga avakuvamalago wona vini vapolelaga khabla ya luyinso lwa Yumo umunya Haki;na isalisi mwava vasetukhaji na vabudaji vakwe khanji, ⁵³ omwe vanu vini mwaposhela isheriya yila yini yalajiswa nu malaikha lakini musikhaikhete." ⁵⁴ Bahene avajumbe va barasa pini vapulikhaga amajowo aga, vanyanyagwa inumbula sanave, vamuhaulilaga ameno Ustefano. ⁵⁵ Lakini umene, kuno amemile Uroho Mtakhatifu, walelelaga kushanya kwa umakhini na wawagaga uutukhufu wa Nguluvi,' na kimwaga Uyesu ayimile iliwokho lya shigosi lya Nguluvi. ⁵⁶ Ustefano wajovaga, "Lelela nasaga imbingu sadindukha, nu Mwana wa Adam ayimile iliwokho lya shigosi lya Nguluvi." ⁵⁷ Lakini avajumbe va barasa vatovaga ilyowo kwa shauti ya pashanya, vadindaga amakutu ganave, vamusijilaga kwa pamo, ⁵⁸ vamutagaga kunja ya mji na vamutovaga amang'anga: na mashahidi vayawulaga amenda ganave ga kunja na kivikha pansi kholela na magulu ga mudimi mwini washemelwagwa sauli. ⁵⁹ Pini vakhandi vakimutova amang'anga Ustefano, wayendelelaga kumushemela Umtwa na kija, "Mtwa Uyesu, poshela inumbula yangu," ⁶⁰ Wafugamaga na kishemela kwa shauti khome, "Mtwa, usikhavavasisaga isambi iyi. "Pini wajovaga aga, wakhataga iroho.

Chapter 8

¹ Usauli akhandi ku makubaliano ga nfwya yakwe. ulusiku ulo bahene wayansaga kivalyafya shinyume sha litembe lini likhandi Kuyerusalemu; na vini viyamini wona vini vapalakhene ku majimbo ga Yudea ni Samaria, ila siyo avanandeje. ² Avanu vini vakimutumishila unguluvi vamusilaga Ustefano na kigaha amaomboleso makhome kunyakwe. ³ Lakini Usauli wali walitovaga sana ilitembe. Walutaga khaya kwa khaya na kivaduluna kunja avadala na vagosi, na kivatajira mugelesa. ⁴ vini viyamini vini vakhandi vapalakhene bado vahubirigi iliswi. ⁵ Ufilipo wayikha ku mji gwa Samaria na wamutangasaga Ukristo huko. ⁶ Baada ya vanu kipulikha na kisaga iishara sini wasengaga Ufilipo; vavikhaga uumakhini ku shila shini walaogolaga. ⁷ Kihuma hapo avanu vinji vini vapulikhaga, amashetani amashafu gavapolaga avanu kuno vikholo kwa shauti khome, na vinji vini vapoosise na valema vaponywagwa. ⁸ Na kukhandi nuushendefu mukhome ku mji. ⁹ Lakini kukhandi nu munu yumo ku mji gula ilitawa lyakwe Simon, mwini akhandi agaha uuhavi; wini watumilaga kivashangasa avanu va taifa lya Samaria, pini ijova kija umwene yu munu wa muhimu. ¹⁰ Avasamaria wona kihuma umunang'ana mpakha mukhome, vamupulisaga; vijovaga; "umunu uyu ni yila ingufu ya Nguluvi yini yi khome." ¹¹ Vamupulisaga, kwa kiva wavashangasa muda mukhome kwa uhavi wakwe. ¹² Lakini pini vayaminigi kija Ufilipo ihubiri kihusu uutwa wa Nguluvi na kihusu ilitawa lya Yesu Kristo, vabatiswaga, vagosi kwa vadala. ¹³ Nu Simoni yumwene wayaminigi: baada ya kibatiswa, wayendelelaga kiva nu Filipo; pini wasagaga iishara na miujisa gini gakhandi gisenjekha, washangalaga. ¹⁴ Pini avanandeje va Yerusalemu pini vapulikhaga kija Isamaria yaposhela iliswi lya Nguluvi, vamufilikhaga Upetro nu Yohana. ¹⁵ Pini vakhandi viyikha vavalombelaga; kija vamuposhele Uroho Mtakhatifu. ¹⁶ Mpakha uluhavi ulo, Uroho Mtakhatifu akhandi asinavayishile hata yumo wanave; vakhandi tu vabatisiwe kwa litawa lya Mtwu Uyesu. ¹⁷ Bahene Upetro nu Uohana vavavishilaga amokho, na vene vaposhelaga Uroho Mtakhatifu. ¹⁸ Pini Usimoni walwagaga kija Uroho Mtakhatifu wahumisiwa kishilila kivishilwa amokho na vanandeje; wasakulaga kivapela ihela, ¹⁹ Wajovaga, "Nipeli iyi ingufu, ili shila mwini ambi nikimuvishila amokho aposhele Uroho Mtakhatifu." ²⁰ Lakini Upetro wamujovelaga; ihela ykho bahamo na owe yiyajile kutali, kwa kiva wahiva kija ikarama ya Nguluvi vipatikhana kwa hela. ²¹ Usina sehemu ku ili, kwa kiva inumbula yakho yisili ngolofu pamwandi ya Nguluvi. ²² Ino basi tubu amavi gakhohu na kimulomba Unguluvi labda ambi wusamehewa amahiva ga numbula yakho. ²³ Kwa kiva niwona uli ku sumu ya ushingu ni shifungo sha sambu." ²⁴ Usimoni wajibu na kija, "Mulombi Umtwa kwa ajili yangu, kwa kiva amajowo gona gini mwagalogola gangawesa kunipolela. ²⁵ Uluhavi Upetro nu Yohana pini vakhandi vashuhudila na kihubiri iliswi lya Mtwu, vatinaga Kuyerusalemu kwa nsila iyo; vahubirigi imola ku jijiji finji fya Vasamaria. ²⁶ Ino umalukha wa Mtwu walogolaga nu Filipo na kija, "Lelela na ulute kusini ku nsila yini yiluta pansu ya Yerusalemu kiluta Kugaza." (Insila iyi yili kunyikha). ²⁷ Walolelaga na kiluta. Lelela, kukhandi nu munu wa Ethiopia, towashi umunya mamulakha khome pansu ya kandase; umalkia wa Ethiopia. Mwini wavikhwagwa pashanya ya hazina yakwe yona; numwene akhandi alutile Kuyerusalemu kuabudu. ²⁸ Akhandi awuyile akhele mugari lyakwe iyimba ishuh sha mukuvamalago Uisaya. ²⁹ Uroho wajovaga nu Filipo, "Hejela kholela ni gari ili ukhatane nalyo. ³⁰ "Bahene Ufilipo walutaga nyangu, wamupulikha iyimba ku shuh sha mukuvamalago Uisaya; wajova, Wuli umenye shini wuyimba?" ³¹ Umuethiopia wajovaga, "ningawesa wuli nda umunu asinilongwese?" Wamulombaga Ufilipo atane mugari na kikhala bahamo nu mwene. ³² Ino ifungu lya maandikho lini akhandi iyimba Umuethiopia ni ili; Walongoswagwa ngaja kholo kiluta kumashinjilo kushinjwa; na ngaja kholo wasisimaga myaa, asikhadindwile umulomo gwakwe: ³³ Kwa kusugumilwa kwakwe uuhigo wakwe wawusiwagwa: Yunani akhayelesa ishisasi shakwe? amakhala gwakwe gawusiwa kunyui." ³⁴ Bahene utowashi wamuposa Ufilipo na kija, "nikikulomba, yu mukuvamalago mushi mwini ilogolelwa ihabari sakwe, ni kuhusu umwene, au sa munu yunji?" ³⁵ Ufilipo wayansaga kilogola, wayansaga kwa liandikho ili lya Isaya kimujovela ihabari sa Yesu. ³⁶ Pini vakhandi munsila, vafikhaga pamalenga, utowashi wajova, "Lelela, pana malenga panu shishi shisivila nisibatiswe?", ³⁷ amajowo aga, "Bahene Umuethiopia waja "niyamini kija Uyesu Kristo yu Mwana wa Nguluvi," gakusina mumaandiko ga pakhalu). Bahene Umuethiopia walamulaga igari liyime. ³⁸ Valutaga mukhati ya malenga, bahamo nu Filipo nu towashi, Ufilipo wamubatisa. ³⁹ Pini vapolaga mumalenga, Uroho wa Mtwu wamutwalaga Ufilipo kutali; utowashi asikhamwajile, walutaga insila yakwe ishendeva. ⁴⁰ Lakini Ufilipo wapolelaga Kuazoto. Washilaga ku mukhoa gula na kilogola imola ku miji gona mpakha pini wafikhaga Kukaisaria.

Chapter 9

¹ Lakini Usauli, wayendelelaga kilogola ifitiso hata fya nfwā kwa vanafunsi va Mtwā, walutaga kwa kuhani mukhome ² na kimulomba ibarura kwa ajili ya masinagogi huko Kudameski, ili kija nda amupate umunu mwini ali Kunsila yila, ave mugosi au mudala, avapinye na kivaleta Kuyerusalemu. ³ Hata pini akhandi ishura, yawonekhaga kija wavakholela Kudameski, ghafla yamumulikhaga konakona inuru kihuma kushanya, ⁴ numwene wagwisaga pansi na wapulikhaga ishauti yikimujoyela, "Sauli, Sauli, kwanshi ukinilafya one?" ⁵ Usauli wajibugu, Uli nani owe Mtwā? Umtwa waja, "one ndiyo Uyesu mwini wanikhalasa; ⁶ Lakini yima, yinjila kumjini, naowe usijowelwe gini gakikufwaya kisenga ⁷ Vala avanu vini vashulaga bahamo nu Sauli vatulilaga myaa, vipulisa ishauti, vasikimwaga umunu. ⁸ Usauli wayimaga kunyii na pini wagubutulaga ameho gakwe, asikahwesise kushaga shinu, vamukhataga iliwokho vamuletaga mpakha Kudameski. ⁹ Kwa nsiku sitatu asilelela, asilya, wala asing'wa. ¹⁰ Basi pakhandi pakwali umwanafunsi Padameski ilitawa lyakwe Anania, Umtwa walogolaga numwene kumaono, "Anania" Na wajovaga, "Lelela, nili panu, Mtwā. ¹¹ "Umtwa wamujoyela, "yima ulute lwakho ku mtaa gwini gushemelwa Nyofu, na kukhaya ya Yuda na upose umunu kihuma Kutarso mwini ishemelwa Sauli; kuno ilomba; ¹² na wamwagaga kumaono umunu ilitawa lyakwe Anania iyinjala na kumuvishila amokho kushanya yakwe ili kija awese kilolela. ¹³ Lakini Uanania wajibu, "Mtwā, napulikha ihabari sa munu uyo kwa vanu vinji, kwa shiasi shishi shini wavagahi; a amavi avatakhafu va huko ku Yerusalemu; ¹⁴ Apa ana mamulakha kihuma kwa kuhani umukhome kimukhata shila yumo mwini akilishemela ilitawa lyakho. ¹⁵ Lakini Umtwa wamujoyela, "Luta, kwa kiva umwene ni shombo shibagule kunyangu, alitole ilitawa lyangu pamwandi ya Mataifa na vana va Israeli. ¹⁶ Kwa kiva nisivawonense gini gali minji gini gasimufwaye kilafywa kwa ajili ya litawa lyangu". ¹⁷ Uanania walutaga, wayinjila mula mukhaya; Wamuvishila amokho waja, Munyalukholo Sauli, Umtwa Uyesu, mwini wakupolela kunsila pini wa wuyinsa, wanifikha upate kilolela khanji na umemwe Uroho Mtakhatifu. ¹⁸ Ghafla fyagwisaga kumeho gakwe ifinu ngaja magamba, wapataga kilolela, wayimaga, wabatiswa; walya ishakilila na kipata ingufu. ¹⁹ Wakhala bahamo na vanafunsi huko Kudameski kwa nsiku nyinji. ²⁰ Uluhavi lulo wamutangasaga Uyesu kumasinagogi, ija kija umwene yu Mwana wa Nguluvi. ²¹ Na wona vini vapulikhaga vashangalaga na kija, "Siyo umunu uyu mwini wavanangaga wona vini valishemelaga ilitawa ili huko Kuyerusalemu? Na panu wayinsaga kwa kusudi lya kivapinya na kivatwala kwa makuhani." ²² Lakini Usauli wasaidilwagwa kihubiri na kivagaha Avayahudi vini vikhala Kudameski vayalangane na kusibitisa ya kija uyu ndiyo Kristo. ²³ Baada ya nsiku nyinji, Avayahudi vagahaga ishauri bahamo ili vamubude. ²⁴ Lakini umupango gwanave gwamanyikhaga nu Sauli. Vamuvendaga pamulyango paminsi na pashilo vawese kimubuda. ²⁵ Lakini avanafunsi vakwe vamutolaga pashilo na kumuyisa kishilila ulubupa, vamuyisaga pansi kushikhapo. ²⁶ Nu Sauli pini wafikhaga Kuyerusalemu, wajesaga kuyiwunga na vanafunsi lakini vakhandi vakimutula, vasikhayitishe kija umwene yu mwanafunsi. ²⁷ Lakini Ubarnaba wamutolaga na kumutwala kwa vanandeje, Na wavayeesaga shini Usauli wamwagaga Umtwa munsila nu Mtwā shini walogolaga numwene, na shini Usauli wahubiri kwa ukhangafu kwa litawa lya Yesu huko Kudameski. ²⁸ Watanganaga nawo pini vayinjalaga na kipola Kuyerusalemu. Walogola kwa ukhangafu kwa litawa lya Mtwā Uyesu, ²⁹ ilogonsaniya na Vayahudi va Shiyunani lakini vijesa mara kwa mara kimubuda. ³⁰ Pini avanyalukholo vamanyaga kihusu ulujowo ulu, vamutolaga mpakha Kukaisaria, na vamutwale alue Kutarso. ³¹ Basi ilitembe lyona ku Uyahudi, Kugalilaya ni Samaria, likhandi ni amani, na lyasengwaga, na kujenda ku woga wa Mtwā ni faraja ya Roho Mtakhatifu, ilitembe lyakulaga kwa kiyonjelela iidadi. ³² Bahene yapolelaga Upetro pini akhandi ipilimapilima ipande sona sa mkoa, wamuyishilaga avaumini vini vikhala ku mji gwa lida. ³³ Wamwagaga huko umunu yumo ilitawa lyakwe Ainea, umunu uyo wava pashitanda makha nane; kwa kiva akhandi apoosise. ³⁴ Upetro wamujoyelaga, "Ainea, Uyesu Kristo akuponese; Yima na uitandishile ishitanda shakho," Na wayimaga. ³⁵ Na vanu wona vini vikhala Kulida ni Sharoni pini wamwagaga umunu uyo, wamusetushilaga Umtwa. ³⁶ Pakhandi nu mwanafunsi Kuyafa mwini ishemelwa Tabitha, lini lyatafsiliwagwa ngaja "Dorcas" uyu umudala wamemaga insengo nofu na matendo galusungu gini wagagahaga kwa vapina. ³⁷ Yapolelaga ku nsiku iso watamwagwa na wafwa; pini wamuyosaga, wamutansaga ishumba sha kushanya na kimugoniya. ³⁸ Kwa kiva lida yikhanda kholela ni Yafa, na vanafunsi vapulikhaga kija Upetro akhandi uko, vavafilikhaga avanu vavili kunyakwe, vakimulomba, "Yinsa kunyesu bila kushelwa". ³⁹ Upetro wayimaga na kiwukha bahamo na vene. pini Wafikhaga, wamutwalaga ku shumba sha pashanya. Na vajane wona vayimaga kholela numwene vikhola, vakimusonesa amakhoti na menda gini Udorcas wavahonelaga pini akhandi bahamo navena. ⁴⁰ Upetro wawahumyaga wona kunja ya shumba, wafugamaga kilomba, bahene wagusetushilaga umuvili, wajovaga, "Tabitha, damula". Wagubutulaga ameho gakwe na pini wamwagaga Upetro wakhalaga pansi. ⁴¹ Bahene Upetro wamupelaga iliwokho lyakwe wamuyinulaga, na pini wawashemelaga avaumini na vajane, wavakhabisigi kunyanave ali musima ⁴² Ulujowo ulu lwamanyikhaga Iyafa

yona, na vanu vinji vamuyaminigi Umtwa. ⁴³ Ypolelaga Upetro wakhala insiku nyinji Kuyafa bahamo nu munu mwini ishemelwa Simoni, umutenda nkwembe.

Chapter 10

¹ Kukhandi nu munu yumonga kunyii ya kaisaria, ilitawa lyakwe washemelwagwa Kornelio, akhandi mukhome wa shikhosi sa Shiitalia. ² Akhandi akimutumishila unguluvi na wamwabudugu Unguluvi ni khaya yakwe yona; wahumyaga ihela nyinji kwa vayahudi na walombaga kwa Nguluvi insiku sona. ³ Umuda gwa saa tisa sa paminsi, wagaga amaono Umalaikha wa nguluvi wa Nguluvi iyinsa kunyakwe. Umalaikha wamujovela "Ukornelio! Ukornelio wamulelelaga umalaikha na akhandi nu woga mukhome mandu wajovaga "Iyi ni nshi ⁴ mukhome?" Umalaikha wamujovela "Amaombi gakho ni sawadi sakho kwa vapina satana kushanya ngaja kumbukumbu ku uwepo wa Nguluvi". ⁵ Ino filikha avanu kiluta kumji gwa Yafa kimuleta umunu yumo mwini ishemelwa Simoni mwini khanji ishemelwagwa Petro. ⁶ Ikhala na mutendaji wa nkwenbe ishemelwa Simoni mwini ikhaya yakwe yili mwambwa ya bahari." ⁷ Baada ya Malaikha mwini wa ilogola numwene kiwukha, Ukornelio wavashemelaga avatumishi va khaya yakwe vavili, nu musulukhaji mwini wa akimwabudu Unguluvi ku vasulukgaji vini vakhandi vakimutumishila. ⁸ Ukornelio wamujovelaga gona gini gapolela na wavafilikhaga Kuyafa. ⁹ Ulusiku lwini lwafwataga umuda gwa saa sita pini valimunsila na valikholela kumujini, Upetro watanaga kushanya kudari kilomba. ¹⁰ Na khanji wavesaga ni njala na wasakulaga ishinu sha kilya, lakini pini vitelekha ishakilya, wawonenswagwa amaono, ¹¹ wawonaga ianga lyadindikha ni shombo shiyikha ni shinu shimonga ngaja mwenda mukhome guyikha pansi kunyii ku khona sakwe sona sitai. ¹² Mukhati yakwe kukhandi ni aina sona sa vanyama avanya magulu gatai na vini vitambala pashanya ya nyii, ni nyuni sa kushanya. ¹³ Khanji ishauti yajovaga kunyakwe" Damula, Petro shinja na ulye". ¹⁴ Lakini Upetro wajovaga ;Siyo ndeno, Mtwā kwa kiva nisinajelaje kilya ishinu shoshona najisi na shishafu. ¹⁵ Lakini ishauti yakwe khanji kwa mara ya uvili "Shini washiyosa Unguluvi usikhashishemelaga najisi wala shishafu". ¹⁶ Iyi yapolelaga mara tatu, na shila ishombo shavesaga ahatolwa khanji kushanya. ¹⁷ Na pini Upetro ali ku hali ya kiyalangana kihusu ago amaono gimaanisa nshi, Lelela, avanu vini vakhandi vafilishwe nu Kornelio vayima pamwandi ya mulyango, viposelesa insila ya kiluta ku nyumba. ¹⁸ Na vashemelaga na kiposa nda Usimoni mwini khanji shemelwa Petro nda akhandi ikhala pala. ¹⁹ ²¹ Uluhavi ulu Upetro akhandi ihiva kihusu ago amaono, Uroho walogolaga numwene, "Lelela avanu vatatu vakikusakula. ²⁰ Yima na uysishe pansi na ulute nawo. Usikhatilaga kiluta nawo, kwa kiva navafilikha." Upetro wayikhaga pansi kunyanave na kija "One ni yula mwini mukimusakula. Kwanshi mwayinsa?" ²² Vajovaga, "Uakida yumo ilitawa lyakwe Kornelio, umunu wa haki na idobokha kimwabudu Unguluvi, na vanu vakimulogola unofu ku taifa lyona lya shiyahudi, wajovelwa nu malaikha wa Nguluvi kukufililha ili kiluta ku khaya yakwe, ili apulishe uujumbe kihuma kunyakho." ²³ Upetro wavakhalibisaga kihuluta mukhati na kikhala bahamo numwene. Isubuhi yini yafwataga wadamulaga waluta bahamo numwene, na vanyalukholo vadodo kihuma Kuyafa vafwatanaga numwene. ²⁴ Ulusiku lwini lwafwataga vayinsaga Kukaisaria. Nu Kornelio akhandi akivahepelasa; na akhandi avashemelile bahamo avakholo lwakwe na marafiki vakwe va kholela. ²⁵ Pini Upetro ihuluta mukhati, Ukornelio wamuwawusaga na kigondama mpakha pansi ku magulu gakwe kwa kumuheshimu. ²⁶ Lakini Upetro wamuyimyiga na kija "Yima; one yune khanji ni mwanadamu." ²⁷ Pini Upetro numwene, walutaga mukhati wavagaga avanu vawunganile bahamo. ²⁸ Wavajovelaga, "Omwe yumwe mumenye kija siyo sheriya ya shiyahudi kuwungana au kijendelwa nu munu mwini siyo wa taifa ili. Lakini Unguluvi waniwonensa one kija nisipaswa kumushemela umunu yeyona yu najisi au mshafu. ²⁹ Na ndiyo maana nayinsa bila kihodesa, pini nafilikhwagwa kwa ajili ya iyo. Ino nivapose kwanshi mwafilikhwagwa kwa ajili yangu." ³⁰ Ukornelio wajovaga, "Insiku sitai sini sashila, uluhavi ngaja ulu nikhandi nilomba umuda gwa saa tisa paminsi mukhati ya khaya yangu; Namwagaga umunu ayimile pamwandi yangu kuno afwele amenda mavalafu, ³¹ Wanjovelaga "Kornelio amaombi gakhogapulikhwa nu Nguluvi, ni sawadi sakho kwa vapina sava ukumbusho pamwandi ya Nguluvi. ³² Ino filikha umunu Kuyafa na amushemele umunu yumonga mwini ishemelwa Simoni ayinse kunyakho, mwini khanji ishemelwagwa Petro. mwini ikhalakwa mutenda Inkwenbe yumo mwini ishemelwa Simoni mwini ikhaya yakwe yini yili mumbalamo ya bahari. ³³ Lelela: Umustari ugu, "Numwene pini akhayinsa akhalogola nomwe," ukusina ku maandikho ga pakhalo. ³⁴ Bahene Upetro wadindulaga umulomo gwakwe na kilogola "Kweli, nayamini kija Unguluvi asiwesa kiva nuupendeleo. ³⁵ Badala yakwe, shila taifa umunu yeyona mwini akimwabudu na kisenga amatendo ga haki iytikhwa kunyakwe. ³⁶ Umenye uujumbe wini wauhumyagakwa vanu va Israel, pini akhandi itangasa ihabari inofu sa amani kishilila Uyesu Kristo mwini yu Mtwā wa wona- ³⁷ omwe yumwe mumenye itukio lini lyapolela, lini lyapolela Kuyudea yona na lyayansinsaga Kugalilaya, baasi ya ubatiso wini Uyohana watangasaga. ³⁸ itukio lini lya likimuhusu Uyesu Kristo shini Unguluvi wamuponya amafuta kwa Roho Mtakatifu na kwa ngufu. Walutaga kuno isenga amanofu na kivaponesa wona vini valafyagwa nu shetani, na kija Unguluvi akhandi bahamo numwene. ³⁹ Ose ni mashahidi wa majowo gona gini wagasengaga ku nyii sa Uyahudi na Kuyerusalemu- uyu yu Yesu mwini vamubudaga na kumupinyilisa

kumupishi. ⁴⁰ Uyu umunu Unguluvi wamufufulaga ulusiku lwa utatu na kimupela kimanyikha, ⁴¹ sio kwa vanu wona, lakini kwa mashahidi vini vahagulwagwa khabla ya Nguluvi. - ose yuse, vini talisaga numwene na king'wa nu mwene baada ya kifufukha kihuma kwa vini vafwile. ⁴² Watilajisa kihubiri kwa vanu na kishuhudila kija uyu ndiyo mwini Unguluvi wamuhagulaga kiva mwamusi wa vini vasima na vini vafwile. ⁴³ Kwa mwene avakuvamalago wona vashuhudile, ili kija shila mwini iyamini kwa mwene akhaposhela umusamaha gwa sambu kishilila ilitawa lyakwe." ⁴⁴ Pini Upetro iyendelela kilogola aga, Uroho Mtakhatifu wawamemaga wona vini vakhandi vipulisa ujumbe wakwe. ⁴⁵ Avanu vala vina vahusikhaga ni shipuga sha vaamini vini vatahiriwe- vala wona vina vayinsa nu Petro- vashangaswagwa, kwa sababu ya karama ya Roho Mtakhatifu mwini wakunulwa khanji kwa vamataifa. ⁴⁶ Kwa kiva vapulikhaga ava vamataifa vilogola kwa lugha isinji na kimwabudu Unguluvi. Upetro wajibu, " ⁴⁷ Kuna munu yeyona iwesa kisivila amalenga ili avanu vasikhabatiswaga, Avanu ava vamuposhela Uroho Mtakhatifu ngaja ose?" ⁴⁸ Bahene walamulaga vabatiswe kwa litawa lya Yesu Kristo. Baadae vamulombaga akhale navene kwa nsiku silinga hela.

Chapter 11

¹ Avandeje na vanyalukholo vala vini vakhali huko Kuyudea vapulikhaga kija avamataifa valiposhela iliswi lya Nguluvi. ² Upetro pini wayinsaga huko Kuyerusalemu, shila ishipuga sha vanu vini vatahiriwe vayansaga kumukhosola, Vija, ³ "Wakhatana na vanu vini vasitahiriwe na kilya nawo!" ⁴ Lakini Upetro wayansaga kiyeleza ilitukio kwa mukhati; ija, ⁵ "Nikhandi nilomba ku mji gwa Gafa, na nagagaga amaono ga shombo shiyikha panshi ngaja mwenda mukhome yiyikha kihuma kushanya ku pembe sakwe sona sitai. Shayikhaga kunyangu. ⁶ Nashilelelaga na kihiva kihusu ishene. Navagaga avanyama avanya magulu gatai vini vikhala kunyii, na vanyama va mumahakha na na vanyama vini vitambala ni nyuni sa kushanya. ⁷ Bahene napulikhaga ishauti yilogola none, "Yima, Petro, shinja na ulye!" ⁸ Najovaga, "Yisili ndeno, Mtwā, mumulomo gwangu kusinajelaje kihuluta shoshona shini shisili shitakhatifu au shishafu" ⁹ Lakini ishauti yajibugu khanji kihuma Kushanya, shila shini Unguluvi washitangasa kija shinofu, usikhashemelaga najisi, ¹⁰ Iyi yapolelaga mara sitatu, na shila shinu shatolwagwa kushanya khanji. ¹¹ Lelela, uluhavi ulo avanu vatatu vakhandi vayimile pamwandi ya khaya yila yini tikhandi tikwali; vafilishwe kihuma kukaisaria kiyinsa kunyangu. ¹² Uroho wanijovelaga kiluta nawo, na nisikhatofautianaga nawo. Ava avagosi sita valutaga bahamo none na talutaga kukhaya ya munu yumo. ¹³ Watijovelaga ndenela shini wamwaga umalaikha ayimile mukhaya ya khaya yakwe ija, "Nifilikha Kuyafa nite nimulete usimoni mwini ilitawa lyakwe ilinji yu Petro. ¹⁴ Akhalogola uujumbe kunyakho ku uwo usikulusiwe owe ni khaya yakho yona ¹⁵ Pini nayansaga kilogola navene, Uroho Mtakhatifu wayikhaga kushanya yanave ngaja shini wayinsaga kunyesu pamwaandi. ¹⁶ Nikumbukha amajowo ga Mtwā, shini wajovaga, "Uyohana wabatiswagwa kwa malenga; lakini musibatiswe kishilila Uroho Mtakhatifu." ¹⁷ Khanji nda Unguluvi wahumya isawadi ngaja sini watipela ose pini tayaminigi kwa Mtwā Uyesu Kristo, one yu nani, kija niwesa kimukhana Unguluvi? ¹⁸ Pini vapulikhaga amajowo aga, vasikhatinisise, ila vamusufyaga Unguluvi na kija, "Unguluvi wahumya itoba kwa ajili ya va mataifa khanji" ¹⁹ Basi avaamini vini amalawo gayansisaga kunfwa ya Stephano vapalankhanaga kihuma Kuyerusalemu- avaamini ava valutaga kutali, hadi mpakha Kufoinike, Kirpo na Kuantiokia, Vavajovelaga uujumbe kihusu Uyesu mwene duguli kwa vayahudi na siyo kwa yunji yeyona. ²⁰ Lakini avanji vanave ni vanu kihuma Kipro na Kukrene, vayinsaga Kuantiokia na kilogola na vayunani na kimuhubiri Umtwa Uyesu. ²¹ Na iliwokho lya Mtwā likhandi bahamo nawo, avanu vinji vayaminigi na kimusetushila Umtwa. ²² Ihabari sanave safikhaga mumakutu ga litembe lya Kuyerusalemu: na kumufilikha Ubarnaba alutempakha Kuantiokia. ²³ Pini wayinsaga na kilwaga ikarama ya Nguluvi washendevaga; na wayinulwagwa inumbula wona kisigala nu Mtwā kunumbula sanave. ²⁴ Kwa kiva akhandi munu munofu na amemiswe Uroho Mtakhatifu ni lihuvi lya vanu vinji vayonjelelaga kwa Mtwā. ²⁵ Panyuma Ubarnaba walutaga Kutarso kumulolela Usauli. ²⁶ Pini wamwagaga, wamuletaga Kuantiokia. Yavesaga kwa mwakha musima vakunganaga bahamo ni litembe na kivamanyisa avanu vinji. Na vanafunsi vashemelwagwa vakristo kwa mara ya kwansa huko Kuantiokia. ²⁷ Na ku nsiku isi avakuvamalago vayikhaga kihuma Kuyerusalemu mpakha Kuantiokia. ²⁸ Yumo wanave yu Agabo ndiyo litawa lyakwe, wayimaga iwonnensewa nu Roho kija injala khali yikhapolela kunyii yona. Iyi yapolelaga ku nsiku sa Klaudio. ²⁹ Ino, avanafunsi, shila yumo shini wafanikiwagwa, valamulaga kitwala amisaada kwa vanyalukholo vini vali Kuuyahudi. ³⁰ Vagahaga ndeni; valajisaga ihela kwa liwokho lya Barnaba nu Sauli.

Chapter 12

¹ Uluhavi ulo umfalme uherode wagolosaga iliwokho lyakwe ku vanu vamonga vini vihuma kukusanyikho ili kivalafya. ² Wamubudaga Uyakobo ukholo lwakwe Uyohana kwa upanga. ³ Baada ya kilwaga kija yikivanojela Avayahudi, wamukhataga nu Petro khanji. Iyi yikhandi uluhavi lwa makhate gini gasisasa. ⁴ Pini wamukhataga, wamuvikjhaga mugelesa na wavikhaga ifikhosi fitai fya vasulukhari ili kimulinda, akhandi ihivilila kumutwala kwa vanu baada ya Pasakha. ⁵ Upetro wavikhwagwa mugelesa, lakini amaombi gafanyikhaga kwa bidii ni kusanyikho kwa ajili yakwe kwa Nguluvi. ⁶ Ulusiku pini Uherode asinalute kimuhumya, Ishilo isho Upetro akhandi agonile pakhati ya vasulukhari vavili, kuno apinyilwe amanyororo gavili, na valinsi pamwandi ya mulyango vakhandi vilinda igelesa. ⁷ Lelela, umalaikha wa Mtwaga ghafla wamupolelaga nu mwanga gwang'alaga mukhati. Wamutova Upetro muluvafu na kumudamusa ija, "Damula nyangu." bahene amanyororo gini akhandi apinyilwe gayawukhaga kihuma mumokho gakwe. ⁸ Umalaikha wamujovala, "Fwala amenda gakho na fwala indatu sakho." Upetro wagaha ndeno. Umalaikha wamujovala, "Fwala umwenda gwakho na unifwate." ⁹ Bahene Upetro wamufwataga Umalaikha na wapola kunja. Asikhayaminile shini sha gahwa nu malaikha nda ni sha kweli. Wahivaga akigaga maono. ¹⁰ Baada ya kishila ilindo lya kwansa ni lya uvili, vafikhaga kuligeti lya shuma na kiyinjila kiluta kumujini, lyadindukhaga lilyene kwa ajili yanave. Vapolaga kunja vayikhaga ku mtaa, baho Umalaikha wamulekhaga. ¹¹ Upetro pini waiyelewaga, wajovaga, "Isalisi nayamini kija Umtwa wamufilikhaga Umalaikha wakwe ili kiniwusa ku mokho ga Herode, na ku mahivililo ga vanu wona va uyahudi." ¹² Baada ya kimanya aga, wayinsaga ku khaya ya Mariamu unyina wakwe Uyohana mwini yu Marko; Avakiristo vinji vawunganaga vilomba. ¹³ Pini wahodesaga kumulyango gwa kishuwisi, umtumishi yumonga umuhinja mwini ishemelwa Roda wayinsaga kidindula. ¹⁴ Pini wamanyaga kija yi shauti ya Petro, kwa ushendefu wapotwagwa kidindula umulyango; badala yakwe, wasijilaga mukhati ya shumba; na kivajovela kija Upetro ayimile pamwandi ya Mlyango. ¹⁵ Bahene, Vajovaga kunyakwe, "Owe uli muyasu" lakini wakhagasaga kija kweli yu mwene. Vajovaga " Uyo yu malaikha wakwe." ¹⁶ Lakini Upetro wayendelelaga kihodesa, na pini vadindulaga umulyango, vamwagaga na kishangala mandu. Upetro wawasisimya kwa liwokho mya mya na wavajovela inamna Umtwa shini wamupolela kihuma Kugeresa. wajovaga, ¹⁷ "Vajovela aga amajowo Uyakobo na vakholo lwakwe." Bahene wawukhaga waluta isehemu iynji. ¹⁸ Pini kukhandi paminsi, kwavesaga nuusugumafu mukhome kwa vamonga avasulukhali, kihusiana na shini shapolela kwa Petro. ¹⁹ Baada ya Herode kimusakula na kimwaga wavaposaga avalinsi na kivajiva vabudwe. Walutaga kihuma kuuyahudi mpakha Kukaisaria na wakhalaga uko. ²⁰ Uherode akhandi ni hasira kwa vanu va Tiro ni Sidoni. Valutaga kwa pamo kunyakwe. Vavesaga nuurafikhi nu Blasto umusaidisi wa mfalme, ili avatanjilise. Bahene valombaga iamani, kwa kiva inyii yanave yaposhelaga ishakilya kihuma kunyii ya mfalme. ²¹ Ulusiku lwini luhivililwe Uherode wafwalaga amenda ga shifalme na kikhala kushitengo shakwe sha shifalme, na wavahutubila. ²² Avanu vatovaga ilyowo, "Iyi ni shauti ya nguluvi na yisili shauti ya mwanadamu!" ²³ Baho ghafla umalaikha wamutova, kwa kiva akhandi asikimupela Unguluvi uutukhufu; walyagwa nuutumbo na kifwa ²⁴ Lakini iliswi lya Nguluvi lyakulaga na kiyenela. ²⁵ Baada ya Barnaba nu Sauli kikhamilisa ihuduma yanave vahumaga pala vatinaga Kuyerusalemu, vamutolaga nu Yohana mwini ilitawa lya kisawa yu Marko.

Chapter 13

¹ Ino kulitembelya Antiokia, kukhandi na baasi ya vakuvamalago na valimu. Vakhandi Barnaba, Simeoni (mwini washemelwagwa Nigeri). Lukio wa Krene, Manaeni(munyalukholo mwini asili wa danda ya Herode shiongosi wa mkoa), nu Sauli. ² Pini vakhandi vakimwanudu Umtwa na kifunga, Uroho Mtakhatifu wajovaga, "Nibagulili palubali Ubarnaba nu Sauli, vaisenje insengo yini navashemelela." ³ Baada ya Litembe kifunga, kilomba, na kuvikha amokho ganave kushanya ya vanu ava, vavalekhaga valute. ⁴ Kwa hiyo Ubarnabas nu Sauli vamupulisaga Uroho Mtakhatifu na vatetemaga kiluta Kuseleukia; Kihuma uko vashulaga kubahari kiluta kushisiwa sha Kirpo. ⁵ Pini vakhandi ku mji gwa Salami, vatangasaga iliswi lya Nguluvi ku Masinagogi ga Vayahudi. Khanji vakhandi bahamo nu Yohana Umako ngaja msaidisi wanave. ⁶ Pini valutaga ku shisiwa shona mpakha Pafo vamwagaga umunu yumonga muhavi, Myahudi mkuvamalago wa udehi, mwini ilitawa lyakwe likhandi Bar Yesu. ⁷ Umuhavi uyu wawunganaga nu Liwali Sergio Paulus, mwini akhandi munu umunya luahala. Umunu uyu wavalalikhaga Ubarnaba nu Sauli, kwa kiva wasakulaga kipulikha iliswi lya Nguluvi. ⁸ Lakini Uelima "yula umuhavi" (ndeno shina ilitawa lyakwe shini lyatafairiwagwa) wavatovaga; wamujesaga kumusetusa yula uliwali apole kulihavi. ⁹ Lakini Usauli mwini ishemelwa Paulo, akhandi amemilwe nu Roho Mtakhatifu, wamukhangasisaga ameho ¹⁰ na wajovaga "Owe mwana wa ibilisi, umemiswe ni aina sona sa udehi nuubofu. Owe ni adui wa shila aina ya haki, Usikhalekha kusisetusa insila sa Mtwi, sini sigoloshwe, wuli ukhawesa?" ¹¹ Ino lelela, iliwokho lya Mtwi lili pashanya yakho, na ukhava mupofu. Usikhalyaga Ilijuva kwa muda" mara yimo inungwe ni nshii fyagwisaga kushanya ya Elimas; wayansaga kipilima pala akivalomba avanu vamulongose kwa kimukhata iliwokho. ¹² Baada ya liwali kilwaga shini shapolela, wayaminigi, kwa kiva washangasagwa kwa mafundiso kihusu Umtwa. ¹³ Ino Upaulo na marafiki sakwe vashulaga mumalenga kihuma Kupafo na vafikhaga Kuperge ku Pamfilia. Lakini Uyohana watinaga Kuyerusalemu. ¹⁴ Upaulo nu rafiki wakwe vashulaga kihuma Kuperge na vafikhaga Kuantiokia ya Pisidia. Uko valutaga ku sinagogi ulusiku lwa Sabato na kikhala pansa. ¹⁵ Baada ya kiyimba isheriya na vakuvamalago, avafiongosi va sinagogi wavafilishilaga uujumbe vija, "Vanyalukholo, nda munawo uujumbe wa kiyunula inumbula avanu panu, logoli" ¹⁶ Kwa hiyo Upaulo wayimaga na kivagolosesa iliwokho; wajovaga, "Avagosi va Israeli na o we vini mukimupulisa Unguluvi, pulisi. ¹⁷ Unguluvi wa ava vanu va Israeli wavahagulaga avawihesu vesu na kivagaha avanu vinji pini vakhalaga ku Misri, na liwokho lyakwe kuyinulwa wavalongosaga kunja yakwe. ¹⁸ Kwa makha arobaini wavafumililaga kunyikha. ¹⁹ Baada ya kinanga amataifa saba kunyii ya Kaanani, wavapelaga avanu vesu inyii yanave kwa uhalo. ²⁰ Amatukio aga gona gapolelaga saidi ya makha mia nne na hamsini. Baada ya finu ifi fyona, Unguluvi wavapelaga avaamusi mpakha Usamweli Mukuvamalago. ²¹ Baada ya aga, avanu valombaga umfalme, ino Unguluvi wavapelaga Usauli mwana wa Kishi, umunu wa khabila lya Benjamini, kiva mfalme kwa makha arobaini. ²² Bahene baada ya Nguluvi kumuwusa kuufalme, wamuyinulaga Udaudi kiva mfalme wanave. yikhandi ni kuhusu Udaudi kija Unguluvi wajovaga, 'Namupata Udaudi mwana wa Yese kiva munu mwini ipendeswa ni numbula yangu; mwini akhasenga shila shinu shini nidobokha.' ²³ Kihuma kulukholo lwa munu uyu Unguluvi waileta Iisraeli mkhombosi, Uyesu, ngaja shini waahidi kisenga. ²⁴ Ili lyayansaga kipolela, khabla ya Yesu kiyinsa, Uyohana tangusina watangasaga uubatiso wa toba kwa vanu wona va Israeli. ²⁵ Numwene Uyohana pini wa imalisisa insengo yakwe, wajovaga, 'Mukinihiva onenyu nani? one sio yula. Lakini pulisi, mwininiyinsa kunyuma yangu, nisifwaya kihudulaindatu sa magulu gakwe.' ²⁶ Vanyalukholo, avana va lukholo lwa Abrahamu, na vala vini khati yenyu mkimwamudu Unguluvi, ni kwa ajili yesu kija uujumbe uyu wa ukhombosi walajiswa. ²⁷ Kwa vala vini vikhala Kuyerusalemu, na vatavala vanave, vasikhamumenye kwa uhalisia, na wala vasikhaumenye uujumbe wa vakuvamalago wini wuyimbwa shila Sabato; kwa hiyo vatimisaga uujumbe wa vakuvamalago kwa kumuhiga infwa Yesu. ²⁸ Japokiva vasikhapatile isababu nofu kwa nfw mukhati yakwe, valombaga Upilato amubude. ²⁹ Pini vamalaga amajowo gonagini gayandikhwagwa kihusu umwene, wamuyisaga kihuma kumupishi na kimugoniya mukhaburi. ³⁰ Lakini Unguluvi wamufufulaga kihuma kwa vini vafwile. ³¹ Wawonekhanaga kwa nsiku nyinji kwa vala vini valutaga numwene kihuma Kugalilaya kiluta Kuyerusalemu. Avanu ava isalisi ni mashahidi va vanu. ³² Ino tikivaleleta ihabari i nofu kihusu iahadi sini vapelwagwa avabwana vesu. ³³ Unguluvi wavikhaga iahadi isi kunyesu, avanave, ku ilyo wamufufulaga Uyesu na kimutiniya khanji ku uuhai. Ilinkhanji lyayandikhwagwa ku Saburi ya uvili: 'Owe uli Mwanangu, ineng'ana nava Wiho wakho' ³⁴ Khanji kihusu uukweli ni kija wamufufulaga kihuma vini vafwile ili kija umuvili gwakwe gusikhananjikhaga, walogola ndeni: 'Nikhakupela uutakhatifu ni baraka halisi sa Daudi' ³⁵ Iyi ndiyo sababu wajova khanji kusaburi iyinji, 'Usikhayitika umutakhatifu wakho kiwaga uwolo.' ³⁶ Kwa kiva baada ya Daudi kitumishila amapensi ga Nguluvi ku shisasi shakwe, wagonaga, wagoniyagwa bahamo na vawihe vakwe, na wawagaga uunangaji, ³⁷ Lakini mwini wafufulwa nu Nguluvi asikhawajile uunangaji. ³⁸ Ino na imanyishe kunyenyu, vanyalukholo, kishilila umunu uyu, umusamaha gwa

sambi gwahubirililwa.³⁹ Kwa mwene shila mwini ayaminile avasisiwe ihaki na majowo gona gini isheriya ya Musa nda yisavapela ihaki.⁴⁰ Ino basi muve meho kija ishinu shini valogolela avakuvamalago shisikhapolelaga kunyenyu;⁴¹ 'Lelela, omwe vini mwisala, na mulute mushangale na mufwe; kwa kiva nisenga insengo ku nsiku senyu, Insengo yini musiwesa kuiyamini, hata nda umunu akhavayelesa."⁴² Pini Upaulo nu Barnaba pini vawukhaga, avanu valombaga valogole amajowo aga ulusiku lwa Sabato yini yiyinsa.⁴³ Pini umukhutano gwa sinagogi pini gwasilaga, Avayahudi vinji na vaongofu avankhangafu vavafwataga Upaulo nu Barnaba, vini valogolaga nawo na vavahimisaga vayendelele ku neema ya Nguluvi.⁴⁴ Isabato yini yafwataga, ngaja mji musima gwawunganaga kipulisa iliswi lya Nguluvi.⁴⁵ Avayahudi pini vavagaga amakutano, vamemwagwa nu wifu na kilogola amajowo gini gakhana ifinu fini fyalogolwa nu Paulo na vamuligaga.⁴⁶ Lakini Upaulo nu Barnaba valogolaga kwa ukhangafu na kija, "Yikhandi ni muhimu kija iliswi lya Nguluvi lilogolwe tangusina kunyenyu. Kwa kiva mukilibunshilisa kutali kihuma kunyenyu na kiiwona kija musikhafwayile uusima wa shiluta, leleli tikhavasetushila Avamataifa.⁴⁷ Ngaja shini Umtwa watijova, ija, 'Navavikha omwe kiva nuru kwa mataifa, kija mlete uukulusaji ku pande sona sa nyii."⁴⁸ Amataifa pini vapulikhaga ili, vashendevaga na kilisufya iliswi lya Mtwā. Vinji vini vahagulwagwa kwa usima wa shiluta vayaminigi.⁴⁹ Iliswi lya Mtwā lyayenelaga inyii sona.⁵⁰ Lakini avayahudi vavalombaga vini vaihumise na vadala muhimu, khanji na vafiongosi va mji. Aga gini gafunjisa amalawo sisi ya Paulo nu Barnaba na vavatagaga kunja ya mipakha ga mji.⁵¹ Lakini Upaulo nu Barnaba vakung'unaga amankhundi mumagulu ganave. Bahene valutaga kumji gwa Ikonja.⁵² Na vanafunsi vamemwagwa nuushendefu bahamo nu Roho Mtakatifu.

Chapter 14

¹ Yapolelaga mukhati ya ikonio kija Upaulo nu Barnaba vayinjalaga bahamo mukhati ya sinagogi lya Vayahudi na kilogola inamna yini ishipuga shikhome sha vanu Avayahudi na Vayunani vayaminigi. ² Lakini avayahudi vini vasipulisa vavafunjisaga uluhala avamataifa na kivagaha kiva vavi sidi ya vanyalukholo. ³ Ino vakhalaga huko kwa muda mukhome, vilogola kwa ukhangafu kwa ngufu sa Mtwā, kuno ihumya uusibitisho kihusu uujumbe wa neema yakwe. Wagahaga ndeni kwa kihumya iishara na maajabu fisenjwe kwa mokho ga Paulo nu Barnaba. ⁴ Lakini ilieneo likhome lya mji lwabagukhanaga: baasi ya vanu vakhandi bahamo na Vayahudi, na baasi bahamo na vanandeje. ⁵ Pini avamataifa na Vayahudi pini vajesaga kivashawishi afiongosi vanave kivasenjela uvi na kivatova amang'anga Upaulo nu Barnaba, ⁶ valimanyaga ilyo na kisijila ku mji gwa Likaonia, Listra ni Derbe, na maeneo gini gapilime pala, ⁷ na huko vahubirigi imola. ⁸ Na huko ku Listra kukhandi nu munu yumo mwini akhele, asina ingufu mumagulu gakwe, mulema kihuma muutumbo wa nyina, asinajelaje kujenda. ⁹ Umunu uyu wamupulikhaga Upaulo ilogola. Upaulo wamukhangasisaga ameho na wamwagaga kija akhandi nilihuvi lya kiponywa. ¹⁰ Bahene walogolaga kunyakwe kwa shauti ya pashanya, "Yima kwa magulu gakho." Nu yula umunu wanyilaga kushanya na kiyansa kijenda. ¹¹ Avanu pini valwagaga shini washisengaga Upaulo, vayinulaga ishauti sanave, vilogola kwa lihaja ya Kilikaonio, "amanguluvi gatiyishila kwa namna ya shibinadamu." ¹² Vamushemelaga Ubarnaba "Zeu," nu Paulo "Herme" kwa kiva akhandi mlogolaji mkhome. ¹³ Ukuhani wa Zeu, mwini ihekalu lyakwe likhandi kunja ya mji, waletaga ifahari lya ng'ombe na mashada ga mauwa mpakha kumulyango gwa mji, umwene na vanu vasakulaga kihumya isadakha. ¹⁴ Lakini avanandeje, Ubarnaba nu Paulo, pini valipulikhaga ili, vademulaga amenda ganave na nyangu valutaga kunja kwa vanu, vikholo ¹⁵ na kija, "Omwe vanu, kwanshi mwigaha amajowo aga? Na ose yuse ni binadamu venye hisia ngaja senyu. Tikivalelela ihabari inofu, kija musetushe kihuma ku finu ifi fini fisifwaya na kumusetushila Unguluvi mwini alihai, mwini wawumbaga imbingu, inyii ni bahari na shila shinu shini shikwali. ¹⁶ Ku nyakati sini sashilaga, wavayitikhaga avamataifa kijenda ku nsila sanave vavene. ¹⁷ Lakini bado, asikhawushile bila shahidi, ku ilyo wagahaga unofu na wavapelaga inonya kihuma kushanya ni nyakhati sa masao, akivamemya inumbula senyu kwa fyakilya nu ushendefu" ¹⁸ Hata kwa majowo aga, Upaulo nu Barnaba kwa tabu vavasivilaga avanu kivahumisa isadakha. ¹⁹ Lakini baasi ya Vayahudi kihuma Kuantiokia ni Ikonio vayinsaga kivashawishi avanu. Vamutovaga amang'anga Upaulo nu kimuduluna mpakha kunja ya mji, vija akhandi wafwa. ²⁰ Hata ndeno avanafunsi vakhandi vayimile kholela numwene, wadamulaga, vayinjalaga kumjini,. Ulusiku lwa uvili, walutaga Kuderbe nu Barnaba. ²¹ Baada ya kifundisa imola ku mji gula na kivagaha avanafunsi vinji, vatinaga Kulistra, mpakha Kuikoniamu, na hadi Kuantiokia. ²² Vayendelelaga kikhangasa inafsi sa vanafunsi na kiyinulwa inumbula kuyendelela kulihuvi, wajovaga, "Lasima tiyinjile kuufalme wa Nguluvi kwa kishilila amalawo minji." ²³ Pini vavabagulaga kwa ajili yanave avagosivaha wa shila kusanyikho lya vini viyamini, na vakhandi valombile na kifunga, vavakhabisigi kwa Mtwā, mwini avene vamuyaminigi. ²⁴ Bahene vashilaga ku Pisidia, vafikhaga Kupamfilia. ²⁵ Pini valogolaga amajowo ku Perga, vayikhaga kiluta Kuatalia. ²⁶ Kihuma huko vatanaga ishipugo hadi Kuantiokia kwini vakhandi vaihumya kwa neema ya Nguluvi kwa ajili ya nsengo yini vakhandi vaikhamilise. ²⁷ Pini vakhandi huko Kuantiokia, na kulikunganya ilikusanyikho lya pamo, vahumyaga itaarifa ya majowo gini Unguluvi wasenga kunyanave, na shina vavadindulilaga umlyango gwa lihuvi kwa vanu va Mataifa. ²⁸ Vakhalaga kwa muda mkhome na vanafunsi.

Chapter 15

¹ Avanu vamonga vayikhaga kihuma Kuuyahudi na kivamanyisa avanyalukholo, vijova, "nda msitahiriwe ngaja desturi ya Musa, musiwesa kikulusiwa." ² Pini Upaulo nu Barnaba pini vakhandi na mapambano numujadala bahamo nawo, avanyalukholo valamulaga kija Upaulo, Barnaba, na vamonga kadhaa valute Kuyerusalem kwa vanandeje na vagosivaha kwa ajili ya swali ili. ³ Ino, kwa kifilikhwa kwanave nilitembe, vashililaga Kufoinike ni Samaria vitangasa kusetuswa inia kwa vamataifa. Valetaga uushendefu mukhome kwa vanyalukholo wona, ⁴ Pini vayinsaga Kuyerusalem, vakhalibisiwagwa Nilitembe na vanandeje na vagosivaha, na vatwalaga itaarifa ya majowo gona gini Unguluvi wasenga bahamo nawo. ⁵ Lakini avanu vamonga vini vayaminigi, vini vakhandi kushipuga sha Mafarisayo, vayimaga nakilogola, "ni muhimu kivatahiri na kivaamuru vaikhate isheriya ya Musa. " ⁶ Bahene avanandeje na vagosivaha vayimaga bahamo kuhivilila ulu ulujowo. ⁷ Baada ya majadiliano matali, Upetro wayimaga na kilogola kunyanave, "Vanyalukholo mumenye kija ishitambo shinofu shini shashila Unguluvi wagahaga uluhagulo khati yenyu, kija kwa mulomo gwangu avamataifa vapulishe iliswi lya mola, na kiyamini. ⁸ Unguluvi, mwini imanya inumbula, ishuhudila kunyanave, akivapela Uroho Mtakhatifu, ngaja shini wagaha kunyesu; ⁹ na asikhatendile utofauti khati yenyu na vene, isenga inumbula sanave nofu kwa lihuvi. ¹⁰ Ino, kwanshi mukimujesa Unguluvi kija muvishe inira kushanya ya nsingo sa vanafunsi vini hata avawihesu vesu wala ose tisikhawesise kumstahimili? ¹¹ Lakini tiyamini kija tikhakulusiwa kwa neema ya Mtwu Uyesu, ngaja shini vakhandi vashwari." ¹² Ilikusanyikho lyona lyasisimaga pini vakhandi vakimupulisa Ubarnaba nu Paulo pini vakhandi vihumya itaarifa ya ishara na maajabu gini Unguluvi wagahaga bahamo nawo ku vanu va mataifa. ¹³ Pini valekhaga kilogola, Uyakobo wajibugu kija, "Vanyalukholo nipulisi. ¹⁴ Usimoni wayeleza inamna tangusina Unguluvi kwa neema wavatangaga Avamataifa ili kija ayipatile kihuma kunyanave kwa ajili ya litawa lyakwe. ¹⁵ Amajowo ga vakuvamalago giyitikhana ni ili ngaja shini liyandishwe. ¹⁶ Baada ya majowo aga nikhawuya na kuisenga khanji ihema ya Daudi, yini yagwa pansi; nikhayinula na kuuwusa uunangaji wakwe, ¹⁷ ili kija avanu vini vasigele vamusakule Umtwa, bahamo na vanu va Mataifa vini vashemelilwe kwa litawa lyangu. ¹⁸ Ndeni ndiyo shini ijova Umtwa mwini wagaha amajowo aga gini gimanyikha kihuma ensi ya pakhalu. ¹⁹ Ino basi, uushawuli wangu ni, kija tisikhavapelaga itabu avanu va Mataifa vini vakimusetushila Unguluvi; ²⁰ lakini tiyandishe kunyanave kija vaikwewuse kutali nuu nangaji wa sanamu, imbungulu sa ushemi, na fini fibudilwe, ni danda. ²¹ Kihuma ifisasi fya vasehe kuna vanu ku shila mji vini vihubiri na kumuyimba Umusa kumasinagogi shila Sabato." ²² Ino yawonekhanaga kiva yavapendesa avanandeje na vagosivaha, bahamo nilitembe lyona, kimuhagula Uyuda mwini washemelwagwa Barsaba, nu Silas, vini vakhandi fiongosi va litembe, na kivafilikha Kuantiokia bahamo nu Paulo nu Barnaba. ²³ Valiyandikhaga ndeni, "Avanandeje, vagosivaha na vanyalukholo, kwa vanyalukholo va Mataifa vini vakwali Kuantiokia, Kushamu na Kukilikia, Salamu. ²⁴ Tapulikha kija avanu fulani vini tisikhavapelile iamri mya iyo, vahumaga kunyesu na vavalafya kwa mafundiso gini gileta itabu munafsi senyu. ²⁵ Kwa hiyo yawonekhana unofu kunyesu wona kihagula avanu na kivafilikha kunyenye bahamo na vagani vesu Ubarnaba nu Paulo, ²⁶ avanu vini hatarishi mumaisha ganave kwa ajili ya litawa lya Mtwu Uyesu Kristo. ²⁷ Ino namfilikha Uyuda nu Sila, ambi vakivajovela amajowo ganave ago. ²⁸ Kwa kiva yawonekhanaga unofu kwa Roho Mtakhatifu na kunyesu, kutokivikha kushanya yenyu amasigo amakhoma kishila amajowo aga gini gana usima: ²⁹ kija musetushe kihuma ku finu fini fihumisiwa kwa sanamu, danda, ni finwa fya kipinyiliswa, nuushemi. Nda msiivishe kutali nifi, ambi yiva unofu kunyenye. Kwa herini." ³⁰ Ino basi, shini vapalankhanisiwa, vatelemushilaga Kuantiokia; baada ya kikunganiya ikhusanyikho bahamo, vatwalaga ibarura. ³¹ Pini vakhandi yayimiba, vashendevaga kwa sababu ya kuyinulwa inumbula. ³² Uyuda nu Sila, na vakuvamalago, vavayinulaga inumbula avanyalukholo kwa majowo minji na kivapela ingufu. ³³ Baada ya kikhala kwa muda fulani uko, vapalakhanayagwa kwa amani kihuma kwa vanyalukholo kwa vala vini vafilishwe. ³⁴ [Lakini yawonekhanaga unofu Usila kisigala uko] ³⁵ Lakini Upaulo na vanji vakhalaga Kuantiokia bahamo na vanji vinji, pini vamanyisaga na kihubiri iliswi lya Mtwu. ³⁶ Baada ya nsiku kadhaa Upaulo wajovaga kwa Barnaba, "Na tiwuye isalisi na kivajendela avanyalukholo ku shila mji pini tahubirigi iliswi lya Mtwu, na kivaga shina vashwali. ³⁷ Ubarnaba wasakulaga khanji kumutola bahamo nu Yohana mwini washemelwagwa Marko. ³⁸ Lakini Upaulo wahivililaga yisikhandi unofu kumutola Umako, mwini wavalekhaga huko Kupamfilia na asikahyendelele nawo kunsengo. ³⁹ Bahene apo kwapolelaga amabishano amakhoma kwa hiyo vabagulanaga, nu Barnaba wamutolaga Umako na kishula kwa shipugo mpakha Kukipro, ⁴⁰ Lakini Upaulo wamuhagula Usila na kiwukha, baada ya kikhabisiwa na vanyalukholo kishilila ineema ya Mtwu. ⁴¹ Na walutaga kishilila Kushamu na Kukilikia, ikhangasa amatembe.

Chapter 16

¹ Upaulo khanji pini wayinsaga Kuderbe naku Lystra; na lelela, pala pakhandi nu mwanafunsi mwini ishemelwa Timotheo, yu Mudimi mwini asawilwe numumama wa Shiyahudi mwini yu muumini nu wihe wakwe Mgiriki. ² Avanu va Listra na Kuikonia vamushuhudilaga unofu. ³ Upaulo wamusakulaga ili ashure numwene, bahene wamutolaga na kumtahiri kwa sababu ya Vayahudi vini vakhandi kula kwani wona vamumanyaga kija uwihe wakwe Mgiriki. ⁴ Pini vakhandi viluta vashilaga ku nyii na kihumya amalajiso kwa matembe ili kigapulisa amalajiso ago gini gayandishwe na vanandeje na vagosivaha huko Kuyerusalemu. ⁵ Bahene amatembe gakhangasagwa kulihuvu na vini vayaminigi vayonjelelaga kwa idadi shila lusiku. ⁶ Upaulo na vayine valutaga Kufirigia na Kugalatia, kwakiva Uroho wa Nguluvi wavakhanaga kihubiri iliswi huko ku jimbo lya Asia. ⁷ Pini vahejelaga Kumisia, vajesaga kiluta Kubithinia, lakini Uroho wa Yesu wavakhanaga. ⁸ Kwa hiyo vashilaga Kumisia vayinsaga mpakha Mji gwa Troa. ⁹ Amaono gamupolelaga Upaulo pashilo, kukhandi nu munu wa Kumakedonia ayimile, akimushemela na kija "Yinsi mututanjilisa kuno Kumakedonia". ¹⁰ Upaulo pini wagagaga amaono, baho taiyandalaga kiluta Kumakedonia, amenye kija Unguluvi watishemelaga kiluta kivahubilila imola. ¹¹ Bahene tawukhaga kihuma Kutroa, talutaga moja kwa moja Kusamothrake, nulusiku lwini lwafwataga tafikhaga ku mji gwa Neopoli. ¹² Kihuma apo talutaga Kufilipi gwini gu gumo gwa mji gwa Kumakedonia, umji muhimu kuwilaya nuutavala wa Shirumi na takhalaga nsiku kadhaa. ¹³ Ulusiku lwa Sabato, talutaga kunja ya lilyango kwa nsila ya mukhoga, isehemu yini tahivaga kambi kwiva na mahala pa kigahila amaombi. Takhalaga pansi na kilogola na vamama vini vayinsaga bahamo. ¹⁴ Umudala yumo mwini ishemelwa Lidia, umugusaji wa masambalawu, kihuma ku mji gwa Tiatira, umunya kimwabudu Unguluvi, watipulisaga. Umtwa wamudindulaga inumbula yakwe na kivikha kwa kimaanisa amajowo gini galogolwagwa nu Paulo. ¹⁵ Baada ya kibatiswa, umwene ni khaya yakwe yona, watijovaga ija "nda mwalwaga kija one nili mwaminifu kwa Mtwi, ino nikivalomba muyinjile na kikhala kunyangu". Wakiyilomba mandu. ¹⁶ Nda ive kija, pini tikhandi tiluta amahala pa kilomba, umudala yumo mwini akhandi nilipepo lwa kimanya watanganaga nose. Wamuletelaga ifaida nyinji kwa kibashiri. ¹⁷ Umudala uyu wamufwataga Upaulo bahamo nose, itova ilyowo na kija "Ava avagosi ni vatumishi wa Nguluvi mwini Mukhome, vini vakivatangasisa omwe ihabari sa ukulusaji". ¹⁸ Wagahaga ndeno kwa nsiku nyinji, lakini Upaulo akhaleswe nulujo ulu, wasetukhaga munyuma na kilijovela ilishetani, "Nikikujova kwa Litawa lya Yesu umupole mukhati yakwe." Nilyene lyamupolaga na kimulekha mara yimo. ¹⁹ Avatwa vakwe pini valyagaga ilihuvililo lya faida yanave lyawukha, vamukhataga Upaulo nu Sila na kivaduluna kusokho pamwandi ya vanya mamulakha. ²⁰ Pini vavafisaga kwa vahigaji, vajovaga, "Ava avagosi ni Vayahudi na vileta ifujo khome ku mji gwesu. ²¹ Vakivamanyisa amajowo gini siyo sheriya ose kugaposhela wala kigafwata ngaja Varumi." ²² Avanu vavayinushilaga shinyume Upaulo nu Sila, avahigaji vademulaga amenda ganave na kivayawula na kijova vatovwe nkwegu. ²³ Baada ya kivashapa inkwegu nyinji, vatagagwa mugelesa na kumujova umusulukhali wa geresi kivalinda unofu. ²⁴ Baada ya kiposhela iamri iyo, umusulukhali wa geresi wawatagaga ku shumba sha mukhati sha geresi na kivapinya amagulu ganave ku sehemu pini avavishile. ²⁵ Uluhavi lwa shilo sha manane, Upaulo nu Sila vavesaga vilomba na kiyimba inyimbo sa kumusufya Unguluvi, kuno avafungwa avansi vakivapulisa, ²⁶ Ghafla kwapolelaga ilitetemekho ilikhome na masingi ga gelesi gatetemeswagwa, amalyango ga gelesi gadindukha, na manyororo ga vafungwa wona galagalaga. ²⁷ Umulinsi wa Geresi wadamulaga kihuma mumatulo na wagagaga amalyango gona ga gelesi gadindukha; bahene watolaga uupanga wakwe maana akhandi isakula kuibuda kwa kiva wahivaga avafungwa wona sha vasiga, ²⁸ Lakini, Upaulo watovaga ilyowo kwa shauti khome, ija "usikhaibudaga kwa kiva wona tili mahala panu". ²⁹ Umulinsi wa gelesi walombaga itala siletwe na wayinjilaga mukhati ya gelesi nyangu, itetema na kitila, wavagwililaga Upaulo nu Sila, ³⁰ na kivahumya kunja ya gelesi na kija, "Vaheshimiwa, nigahe wuli ili niwese kikulusikha?" ³¹ Naveni vamujovalaga, "Muyamini Umtwa Uyesu nayuwe ambi wukulusiwa bahamo ni khaya yakho." ³² Valogolaga iliswa lya Mtwi kunyakwe, bahamo na vanu wona va mukhaya yakwe, ³³ Umulinsi wa gelesi wawatolaga ishilo shilana kivayosa isehemu sina valemele, umwene bahamo vanu va mukhaya yakwe vabatiswagwa baho. ³⁴ Wavaletaga Upaulo nu Sila mukhaya yakwe na kivabagulila ishakilya. Numwene wavesaga nuushendefu mukhome bahamo na vanu va mukhaya yakwe kwa kiva vamuyaminigi Unguluvi. ³⁵ Pini vavesaga minsi, avahigaji vafilikhaga avajumbe kwa yula umulinsi wa gelesi vija, "Vayitikha vala avanu valute", ³⁶ Umulinsi wa geresi wamujovalaga Upaulo kihusu amajowo ago kija, "Avahigaji vafilikhaga avajumbe nivayitishe muwushe: ino poli kunja na mulute kwa amani." ³⁷ Lakini upaulo wamujovala, "Vatitovaga pavanu, avanu vini Varumi bila kutuhiga na vajovaga titajwe mugeresi; ino isalisi visakula kitihumya kwa ufiho? Hapana, yisiwesekhana, aveni vaveni vayinse kitihumya panu". ³⁸ Avalinsi vavajovelaga avahigaji kihusu amajowo ago, avahigaji vatilaga mandu pala pini vamanya kija Upaulo nu Sila ni Varumi. ³⁹ Avahigaji vayinsaga na kivalomba vapole kunja, na pini vavahumyaga kunja ya geresi,

valombaga Upaulo nu Sila vapole kunja ya nyii yanave.⁴⁰ Kwa hiyo Upaulo nu Sila vapola kunja ya geresu
vayinsa kukhaya ya Lidia. Upaulo nu Sila pini vavagaga avanyalukholo, vavayinulaga inumbula na bahene
kiwukha kunja ya nyii iyo.

Chapter 17

¹ Na pini vashilaga ki nyii sa Amfipoli na Kuapologia, vayinsaga mpakha kumji gwa Thesalonike kwini kukhandi ni sinagogi lya Vayahudi. ² Ngaja shini yishwala ikhawaida ya Paulo, walutaga kunyanave, na kwa muda wa nsiku sitaty sa Sabato walogolaga nawo kihusu amaandikho. ³ Akhandi akivagubutulila amaandikho na kivayelesa kija, yamupasaga Ukristo alave na bahene kifufukha khanji kihuma kwa vini vafwile. Wavajovelaga, "Uyu Uyesu mwini navajovela ihabari sakwe ndiyo yu Kristo" ⁴ Baasi ya Vayahudi vashawishikhaga na kiwungana nu Paulo nu Dila, bahamo na Vagiriki vini vakimutumishila unguluvi, avadala vinji avaongofu ni shipuga shikhome sha vanu. ⁵ Lakini baasi ya Vayahudi vini vasiyamini, vini vameemilwe nu wifu, valutaga kusokho na kivatola avanu vamonga avaofu, vakunganiyaga uumati wa vanu bahamo, na kisababisa ifujo pamujini, bahene vaifamilaga inyumba ya Jason, visakula kivakhata Upaulo nu Sila ili kivaleta pamwandi ya vanu. ⁶ Lakini pini vasikhavajile, vamukhataga Uyasoni na baasi ya vanyalukholo avansi na kivatwala pamwandi ya maofisa va nyii, vitova iliyowo, "Ava avagosi vini vasetusa inyii vafikha mpakha kuno khanji, ⁷ Avagosi ava vini vakhalibiswa nu Yasoni vakiinanga isheriya ya Kaisari, vija kuna mfalme uyuni mwini ishemelwa Yesu" ⁸ Uumati wa maofisa va nyii pini vapulikha amajowo ago, vayingilwaga nu woga. ⁹ Baada ya kiva sha vatola ihela ya thamani ya ulinsi kihuma kwa Yason na vanji, vavaleshelaga valute. ¹⁰ Ishilo shila avanyalukholo vamufilikha Upaulo nu Sila Kuberoya. Na pini vafikhaga kula valutaga ku sinagogi lya Vayahudi. ¹¹ Avanu vala vakhandi vanya luhala mandu kishila vala vanu va Kuthesalonike, kwa kiva vakhandi nuutayari wa kiposhela iliswi kwa luhala lwanave, na kilolela amaandikho shila lusiku ili kilwaga nda amajowo gini galogwelwe ndiyo shini gashwale. ¹² Bahene vinji vanave vayaminigi, kuno vakwali avadala avanya ushawishi mukhome wa Shigiriki na vagosi vinji. ¹³ Lakini Avayahudi va Kuthesalonike pini vamanya kija Upaulo itangasa iliswi lya Nguluvi uko Kuberoya, valuta uko na kifunji na bahene kiyansa ifujo kwa vanu. ¹⁴ Kwa nyangu, avanyalukholo vmutwalaga Upaulo kwa nsila ya lisiwa, lakini Usila nu Timotheo vasigala pala. ¹⁵ Vala avanyalukholo vini vmutwala Upaulo valutaga nu wene hadi Kuathene, pini vamulekhaga Upaulo uko, vapishelaga amalajiso kihuma kunyakwe kija, Usila nu Timotheo vayinse kunyakwe nyungu shini ambi viwesa. ¹⁶ Na pini akivahepelesa huko Kuathene, inumbulayakwe yakhalaswagwa mukhati yakwe kwa namna shini wayagaga inyii yimemile isanamu nyinji. ¹⁷ Bahene valogonsaniyagq ku sinagogi na vayahudi vala vini vmutumishilaga Unguluvi na kwa vala wona vini watanganaga nawo shila lusiku kusokho. ¹⁸ Lakini baasi ya Vanafalsafa va Vaepikureo na Vastoiko vamukhabili. Na vanji vajovaga, "Shishi shini walogola uyu umulogolaji mushali? Avansi vajovaga, 'iwonekha ihubiri ihabari ya nguluvi muhensa,' kwa kiva ihubiri ihabari sa Yesu nuufufuwo. ¹⁹ Vamutolaga Upaulo na kimuleta Kuareopago, vija, 'Tingawesa kimanya amafundiso amapya gini ukigalogola? ²⁰ Kwa kiva wuleta amajowo amapya mumakutu gesu. Ino tisakula kimanya aga amajowo gana maana nshi?" ²¹ (Na vanu wona va Kuathene bahamo nu vahensa vini vali kunyanave, vitumila umuda gwanave kwa kilogola au kipulisa kihusu ulujowo lupya.) ²² Bahene Upaulo wayimaga pakhati ya vanu va Kuareopago na kija " Omwe vanu va Kuathene, nikivga kija omwe muli vanu va dini kwa shila namna, ²³ Kwa kiva kwa kishila shila kwangu na kilolela ifinu fyenye fya kiabudu, nagaga amajowo gini gayandishwe ku yimi ya masabahu yenye, yija, 'KWA NGULUVI MWINI ASIMANYIKHA'. Ino basi, uyo mwini mukimwabudu bila kimumanya, ndiyo mwini nikivajovela omwe. ²⁴ Unguluvi mwini wawumba inyii na shila shinu hini shikwali mukati, kwa kiva yu Mtwaga wa mbingu ni nyii, asiwesa kikhala kumatembe gini gatendilwe na mokho. ²⁵ Na khanji asitumishilwa na mokho ga vanadamu ngaja ilomba ishinu kunyanave, kwa kiva umwene yumwene akivapela avanu uusima nu utuyo ni finu ifinji fyona. ²⁶ Kishilila umunu uyo, wagahaga amataifa gona na vanu vini vikhala pashanya ya nyii, na wavavishilaga inyakhata ni nsala kumaeneo gini vikhala. ²⁷ Ino, yikivabidi kimusakula Unguluvi, na nda yiwesekhane vamufishile na kimupata, na kwa uhakika asili kutali nu shila yumo wesu. ²⁸ Kunyakwe tikhala, tijenda na kiva nuusima wesu, ngaja ndenela umutunsi wenye yumo wa shayiri pini vajovaga 'tili vasawa vakwe.' ²⁹ Kwa hiyo nda ose tili vasawa va Nguluvi, tisipaswa kihiva kija uuwungu ni ngaja sahabu, au shaba, au mang'anga, isanamu yini yihongwelwe kwa unofu na mahiva ga vanu. ³⁰ Ino, Unguluvi wasisimilaga inyakhata sila sa uyasu, lakini isalisi isakula avanu wona shila mahala vawese kitubu. ³¹ Iyi ni kwa kiva avishile ulusiku lwini akhahiga inyii kwa haki kwa munu mwini wamuhagulaga. Unguluvi wahumyaga uuhakika wa munu uyu kwa shila munu pala pini wamufufulaga kihuma kwa vini vafwile. ³² Na vanu va Kuathene pini vapulikha ihabari sa kifufulwa kwa vini vafwile, avamonga vanave vamujoangaga Upaulo, ila avansi vajovaga 'Tikhakupulisa khanji kwa habari ya lujowo ulu' ³³ Baada ya hapo, Upaulo wavalekha. ³⁴ Lakini baasi ya vanu vawunganaga numwene vayaminigi, kuno akwali Udionisio Mwareopago, nu Mudala ishemelwa Damari na vanji bahamo nawo.

Chapter 18

¹ Baada ya majowo ago, Upaulo wawukhaga Kuathene kiluta Kukorintho. ² Uko wamupataga Umuyahudi mwini ishemelwa Akwila umunu wa khabila lya Ponto, umwene numudala wakwe mwini ishemelwa Prisila vayinsaga kihuma huko kuitalia, kwa kiva Uklaudia walamulaga Avayahudi wona vawushe Kuroma; Upaulo wayinsaga kunyanave; ³ Upaulo wakhalaga ni kisenga insengo navene kwakiva umwene isenga insengo yini yihwanana na yavene. Avene vakhandi ni vatenda mahema. ⁴ Upaulo wajaadilianaga navene kusinagogi shila lusiku lwa Sabato. Wavashawishigi Avayahudi bahamo na Vagiriki. ⁵ Lakini Usila nu Timotheo pini vayinsaga kihuma Kumakedonia, Upaulo wajowagwa nu Roho kivashuhudila Avayahudi kija Uyesu ndiyo Kristo. ⁶ Pini Avayahudi vamukhanaga na kumudehela, bahene Upaulo wakung'unaga umwenda gwakwe pamwandi yanave, na kivajovela, "Idanda yenyu na yive pashanya ya matwe genyu yumwe; One nisinahatia. Kihuma isalisi na kiyendeleva, nikivalutila Avamataifa". ⁷ Bahene wawukhaga kihuma pala walutaga ku khaya ya Tito Yusto, Umunu mwini akimwabudu Unguluvi. Ikhaya yakwe yili kholela ni sinagogi. ⁸ Ukrispo, ushiongosi wa sinagogi bahamo na vanu va mukhaya yakwe vamuyaminigi Umtwa. Avanu vinji va Koritho wamupulisaga Upaulo pini ilogola vayaminigi na kibatiswa. ⁹ Umtwa wamujovela Upaulo pashilo kwa nsila ya maono, "Usikhatilaga, lakini logola na usikhasisimaga." ¹⁰ Kwa kiva one nili nowe, na kusina mwini ambi ijesa kukutova, kwa kiva nina vanu vinji ku mji ugu". ¹¹ Upaulo wakhalaga uko kwa muda wa makha gumo na mesi sita akivamanyisa iliswi lya Nguluvi mu vamo vamunyanave. ¹² Lakini Ugalio pini wagahwagwa mtavala wa Akaya, Avayahudi vayimaga bahamo shinyume nu Paulo na kimutwalwa pamwandi ya shitengo sha uhigo, vija, ¹³ "Umunu uyu akivashawishi avanu kimwabudu Unguluvi shinyume sha sheriya". ¹⁴ Pini Upaulo waisakula kilogola, Ugalio wavajovelaga Avayahudi, "Omwe Vayahudi, nda ya yive likhosa au uuhalifu, nda yava halili kivasenjela insengo." ¹⁵ Lakini kwa kiva ni maswali, gini gihusu amajowo na matawa, ni sheriya senyu, ino hiji omwe yumwe. One nisidobokha kiva muhigaji kwa habari sa majowo ago." ¹⁶ Ugalio wavajovaga vawushe pamwandi ya shitengo sha uhigo, ¹⁷ Bahene, vamukhataga Usosthene, umulongosaji wa sinagogi, vamutovaga pamwandi ya shitengo sha uhigo. Lakini Ugalio asikhahivili shini vashigaha. ¹⁸ Upaulo, baada ya kikhala pala kwa muda mukhome, wavalekhaga avanyalukholo na kiluta kwa shipugo Kusiria bahamo nu Prisila nu Akwila. Khabla ya kiwukha kubandari, washetaga inyele sakwe kwa kiva akhandi alapile kiva Munadhiri. ¹⁹ Pini vafikhaga Kuefeso, Upaulo wamulekhaga Uprisila nu Akwila pala, lakini umwene yumwene wayinjilaga kusinagogi na kilogonsaniya na Vayahudi. ²⁰ Pini wamujovelaga Upaulo akhale nawo kwa muda mukhome, umwene wakhanaga. ²¹ Lakini wawukhaga kunyanave, wavajovelaga, "Nikhatina khanji kunyenyu, nda ni ugani wa Nguluvi". Baada ya hapo, wawukhaga kwa shipugo kihuma Kuefeso. ²² Upaulo pini watulaga Kukaisaria; watanaga kiluta kihunjila Iitembe lya Yerusalemu, khanji wayikhaga pansu kwa litembe lya Antiokia. ²³ Baada ya kikhala kwa muda pala, Upaulo wawukhaga kishilila amaeneo ga Galatia ni Frigia na kivayinula inumbula avanafunsi wona. ²⁴ Umuyahudi yumo mwini ishemelwa Apolo, mwini wasawagwa huko Mualexandria, wayinsaga Kuefeso. Akhandi nuufasaha kilogola ni hodari ku Maandikho. ²⁵ Uapolo akhandi awulanisiwe ku mafundiso ga Mtwi. Kwa namna shini wa ni bidiii kwa roho, walogolaga na kifundisa kwa usahihi amajowo gini gakimuhusu Uyesu, ila wamanyaga tu uubatiso wa Yohana. ²⁶ Uapolo wayansaga kilogola kwa ukhangafu ku hekalu. Lakini Uprisila nu Akwila pini vapulikhaga, vasengaga uurafiki numwene na vamuyelelesaga kihusu insila sa Nguluvi kwa unofu. ²⁷ Pini wadobokhaga kiwukha kiluta Kuakaya, avanyalukholo wamuyinulaga inumbula na kivayandishila ibarura avanafunsi vini vakwali Kuakaya ili vawese kimuposhela. Pini wavajovelaga, kwa neema yini wawatanjilisaga mandu vala vini vayaminigi. ²⁸ Kwa ngufu sakwe na maarifa, Uapolo wawasidigi avayahudi pavalafu iwonensa kishilila amaandikho ya kija Uyesu ndiyo Kristo.

Chapter 19

¹ Yavesaga kija Upaulo akhandi kukoritho, Upaulo washilaga inyanda sa kushanya na kifika kunyii ya Efeso, na wasakulaga avanafunsi valinga hela uko. ² Upaulo wavajovelaga, "Wuli, mwaposhelaga Uroho Mtakhatifu pini mwayaminigi?" Vamujovelaga, "Hapana, tisikhawesise hata kipulisa kihusu Uroho Mtakhatifu." ³ Upaulo wajovaga, "Ino omwe mwabatiswagwa wuli?" Vajovaga, "Kuuubatiso wa Yohana." ⁴ Bahene Upaulo wajibugu, "Uyohana wabatiswagwa kwa ubatiso wa toba. Wavajovelaga vala avanu kija vipaswa kumuyamini yula mwini nda wava baada yakwe, yaani, Uyesu." ⁵ Avanu pini vapulikhaga ihabari iyi, vabatiswagwa kwa litawa lya Mtwi Uyesu. ⁶ Na yavesaga pini Upaulo wavikhaga amokho kushanya yanave, Uroho Mtakhatifu wayinsaga kushanya yanave na kiyansa kilogola kwa lugha na kitabiri. ⁷ Ijumula yanave vakhandi ngaja vagosi kumi na vavili. ⁸ Upaulo walutaga kusinagogi walogolaga kwa ukhangafu kwa muda wa mesi gatatu. Akhandi ilongosa amajadiliano na kivakweha avanu kihusu amajowo gini gihusu uufalme wa Nguluvi. ⁹ Lakini Avayahudi avanji vakhandi vumu kilogola uvi na vasipulisa, vayansaga kilogola amavi kihusu insila ya Kristo pamwandi ya mauti. Basi Upaulo walekhanaga nawo na kivabagula vini viyamini kutali nawo. Nayumwene wayansaga kilogola shila lusiku kuukumbi wa Tirano. ¹⁰ Iyi yayendelela kwa makha gavili, ino wona vini vakhandi vikhala ku Asia vapulikhaga iliswi lya Mtwi, wona Avayahudi na Vayunani. ¹¹ Unguluvi akhandi igaha amatendo amakhome kwa mokho ga Paulo, ¹² kija hata vatamu vaponesewagwa, ni numbula mbii savapolaga, lakini pini vatolaga ileso ni nguso sini sapolaga mumuvili gwa Paulo. ¹³ Lakini vakhandi vakwali avayahudi avapunga lipepo vishula kishilila ilieneo ilyo, vakilitumila ilitawa lya Yesu kwa ajili ya matumisi ganave vavene. Vakivajovela vala vini vakhandi na mashetani mashafu; Vija, "Nikivajova muhume kwa litawa lya Yesu mwini Upaulo akimuhubiri." ¹⁴ Vini vagahaga aga vakhandi vana saba va kuhani Mukhome va Shiyahudi, Skewa. ¹⁵ Avanyaroho nshafu wajibugu, "Uyesu nimumenye, nu Paulo nimumenye; lakini omwe va nani?" ¹⁶ Yula uroho mushafu mukhati ya munu wavagulushilaga avapunga lipepo na wavapotaga ingufu na kivatova. Bahene vasigaga kihuma yila ikhaya vali mbwinda na kilemesewa. ¹⁷ Ulujowo ulu lyamanyikhaga kwa wona, Avayahudi na Vayunani, vini vakhalaga huko Kuefeso. Vavesaga nu woga mandu, nilitawa lya Mtwi lyasidigi kuheshimiwa. ¹⁸ Khanji, vinji va vaumini vayinsaga na kiwungamana na visihilisa amatendo amavi gini vagagahaga. ¹⁹ Vinji vini vakhandi vigaha uuganga vakunganiyaga ifitabu fyanave, vakifinyanya pamwandi ya shila munu. Pini avene vavasaga isamani ya finu ifyo, yikhandi fipande hamsini elfu fya hela. ²⁰ Bahene Iliswi lya Mtwi lyayenelaga kwa upana mandu kwa ngufu. ²¹ ya Paulo kikhamilisa ihuduma yakwe kula Kuefeso, Uroho wamulongosaga kiluta Kuyerusalemu ishilila Kumakedonia ni Akaya; Wajovaga, "Baada ya kiva huko, yikinipasa kuyaga Irumi khanji." ²² Upaulo wavafilikhaga Kumakedonia avanafunsi vakwe vavili, Utimotheo nu Erasto, vini vakhandi vamatanjilise. Lakini umwene yumwene wasigalaga Kuasia kwa muda. ²³ Uluhavi ulu kwapolelaga ifujo khome huko Kuefeso kihusu yila Insila. ²⁴ Usonara yumo ilitawa lyakwe Dametrio, mwini watendaga ifisanamu fya hela fya nguluvi Diana, waletaga ibiashara khome kwa mafundi. ²⁵ Bahene wavakunganiyaga amafundi va nsengo iyo na kija, "Vaheshimiwa, mumenye kija kubiashara iyi ose tiyinjisa ihela nyinji. ²⁶ Mwiwona na kipulika kija, sio panu tu Paefeso, ila ngaja Asia yona, uyu Upaulo wavasetusaga avanu vinji. Ija kija kusina amanguluvi gini gasengwa kwa mokho. ²⁷ Na sio tu yikwali ihatari kija ibiashara yesu yikhava yisisakulwa khanji, lakini khanji ni hekalu lya nguluvi umudala mwini mukhome Udiana iwesa kitolwa kija asina maana. Khanji nda wawesa kiyasa uukhome wakwe, umwene mwini Uasia ninyii sikimwabudu." ²⁸ Pini vapilikhaga aga, vamevwaga ni hasira na kivatovela ilyowo, vija, "Udiana wa Vaefeso yu mukhome." ²⁹ Umji gona gwamemwaga ighasia, na vanu vasigaga bahamo mukhati ya ukumbi kwa muneno. vavakhataga avashulaji avanji nu Paulo, Igayo ni Aristariko, vini vahumaga Kumakedonia. ³⁰ Upaulo wasakulaga kiyinjila kumati wa vanu, lakini avanafunsi vamusivilaga, ³¹ Khanji, baasi ya maafisa va mukhoa gwa Asia vini vakhandi marafiki sakwe vmutwalilaga uujumbe kwa ngufu kimulomba asikhayinjilaga kuukumbi wa muneno. ³² Baasi ya vanu vakhandi vija ishinu ishi na vanji ulujowo lula, kwa kiva uumati wa vanu wukhandi vayalangene. Avinji vanave vasikhawesise hata kimanya kwa nshii vayinsaga bahamo. ³³ Avayahudi vamuletaga uiskandi kunja ya umati wa vanu na kumuvikha pamwandi ya vanu. Uiskandi wahumyaga iishara kwa mokho gakwe kihumya amaeleso kwa vanu. ³⁴ Lakini pini vmanyaga kija umwene yu Muyahudi, wona vatovaga ilyowo kwa shauti yimo kwa muda wa saa sivila, "Udiana ni mukhome wa Vaefeso." ³⁶ Baada ya karani wa mji kuusisimya uumati, wajovaga, 'Omwe vagosi va Vaefeso, yu nani mwini asimenye kija umji ugu gwa Efeso ni mtunsaji wa hekalu lya Diana mukhome ni yila ipicha shini yagwisaga kihuma kushanya? ³⁵ Kiwona Basi kija amajowo aga gasikhawesekhana, vipaswa kiva nuutulifu na musikhagahaga shoshona nyangu. ³⁷ Kwa kiva mwavashemela avanu ava hapa pamahakama vini vasili vahiji va hekalu wala si vanya kumkufuru unguluvi wesu umudala. ³⁸ Kwa hiyo, ngaja Udemetrio na mafundi vini valipamo numwene vana mashitaka sidi ya munu yeyona, imahakama sili mwasi na maliwali vakwali. Na valetwe pamwandi ya shauri. ³⁹

Lakini nda owe usakule shoshona kihusu amajowo aganji, vakhashughulikiwa kushikhao halali.⁴⁰ Kwa kweli tili kuhatari ya kihigwa kihusu ighasia ulusiku ulu. Kusina sababu ya mashafukho aga, na tisikhava nuuweso wa kigayelesa.⁴¹ Baada ya kilogola aga, wavapalakhaniyaga avamakutano.

Chapter 20

¹ Baada ya fujo kisila, Upaulo wavashemelga avanafunsi na kivayinula inumbula. Bahene na kivahwesa kiluta Kumakedonia. ² Numwene pini akhandi ishila kumakoa ago na akhandi akivayinula inumbula avaumini, wainjilaga Kuuyunani. ³ Baada ya mwene kiva pala kwa muda gwa mesi gatatu, umupango gwasengwagwa sidi yakwe na Vayahudi pini akhandi kholela kishula kwa nsila ya bahari kiluta Kushamu, bahene yabidigi kitina kishilila Kumakedonia. ⁴ Vini vaandamanaga numwene hadi Kuasia vakhandi Usopatro, mwana wa Pirho kihuma Kuberea; Uaristariko nu Sekundo, wona kihuma avaamini va Kuthesalonike; Ugayo wa Kuderbe; Utimotheo' Utikiko nu Trofimo kihuma Kuasia. ⁵ Lakini avanu ava shavalongola na vakhandi vakitihepelesa kula Kutroa. ⁶ kwa nsila ya Bahari kihuma ku Filipi baada ya nsiku sa makhate gini gaponyesiwe uusasos, na ku nsiku sisano tikhavafishila huko Kutroa. Takhalaga huko kwa nsiku saba. ⁷ Hata ulusiku lwa kwansa lwa juma, pini tikhangiki kungene bahamo ili kuumenya umukhate, Upaulo walogolaga na Vaumini. Akhandi ipanga kiwukha ulumulwawunjine, bahene wayendelelaga kilogola hadi ishilo sha mandu. ⁸ Kukhandi ni tala nyinji ku shumba sha pashanya pini tikhandi titangene bahamo. ⁹ Kudirishi akhandi akhele umudimi yumo ilitawa lyakwe Utiko, mwini wafunwagwa nu tulo tusito. Hata Upaulo pini akhandi ilogola kwa muda mukhome, umudimi uyu, kuno agonile, wagwa pansu kugorofa lya utatu waholwagwa kuno afwile. ¹⁰ Lakini Upaulo wayikhaga pansu, waigolosaga umwene yumwene kusha ya yakwe, wamumanyaga. Bahene wajovaga, "Musikhakhataga itamaa, kwa kiva ali musima." ¹¹ Bahene watanaga khanji kughorofa na waumenyaga umukhate, walya. Baada ya kilogola nawo kwa muda mukhome mpakha palwenshelo, wawukhaga. ¹² Vamukhataga yula umudimikuno ali musima vafarikhaga mandu. ¹³ Ose yuse talongolaga pamwandi ya Paul kwa shipugo na taluta Kuaso, pini ose tapangaga kumutola Upaulo uko. Ishi ndio shini umwene yumwene wasakulaga kisenga, kwa kiva wapangaga kiluta kishilila inyii inyumu. ¹⁴ Pini watifishilaga uko Kuaso, tamutansaga Kushipugo talutaga Kumitilene. ¹⁵ Bahene ose tavikhagwa kihuma uko nu lusiku lwa uvili tafikhaga kulubali lwa uvili lwa shisiwa sha Kio. Ulusiku lwini lwafwataga, tavalomaga ishisiwa sha Samo, na pamulawu njine tafikhaga inyii ya Mileto. ¹⁶ Kwa kiva Upaulo akhandi alamwile kishula kishilila Kuefeso, ili kija asikhatumilaga umuda gogona Kuasia; kwa kiva akhandi ni nyangunyangu kiwahi Kuyerusalemu kwa ajili ya sikukuu ya pentekoste, nda yafwaya umwene kigaha ndeno. ¹⁷ Kihuma Kumileto wafilikha avanu mpakha Kuefeso na wavashemelaga avasehe Valitembe. ¹⁸ Pini vafikhaga kunyakwe, wavajovelaga, omwe yumwe mumenye kihuma ulusiku lwa kwansa pini nakhanyaga panu Paasia, shini nikhandi kunyenyu luhavi lona. ¹⁹ Namusenjela Umtwa kwa unyenyekefu wona na kwa manyosi, na malawo gini ganiyagaga one kwa hila sa Vayahudi. ²⁰ Mumenye inamna shini naisivilaga kitangasa kunyenyu ishinu shoshona shini shikhandi shamuhimu, na shini one navamanyisaga pavalafu na khanji kiluta khaya kwa khaya. ²¹ Mumenye shini one nayendelelaga kivasimila Avayahudi na Vayunani kihusu itoba kwa Nguluvi nilihuvu kishilila kwa Mtwu wesu Uyesu. ²² Ino, leleli, one, kuno nikimupulisa Uroho Mtakhatifu kiluta Kuyerusalemu, nisikhagamanyaga amajowo gini gakhapolela one uko, ²³ ila kwa kiva Uroho Mtakhatifu akinishuhudila one kushila nyii na ijova kija amanyaroro ga malawo ndifyo fini fikinihepelesa. ²⁴ Lakini one nisikhahivilile kija amakhalo gangu ni kwa nsila yeyona ya thamani kunyangu, ili niwese kimala ulujendo lwangu ni huduma yini naposhelaga kihuma kwa Mtwu Uyesu, kiishuhudila imola ya neema ya Nguluvi. ²⁵ Ino, leleli, nimenye kija wona, muvamo wa vala vini nalutaga kivahubiri Uufalme, musikhaniyaga uweni khanji. ²⁶ Kwa hiyo nikivashuhudila ineng'ana iyi, kija nisina hatia kwa danda ya munu yeyona. ²⁷ Kwa kiva asikhaisivila kivatangasisa amapensi ga Nguluvi. ²⁸ Kwa hiyo muve meho ku omwe yumwe, na kushipuga shoshona shini Uroho Mtakhatifu wavavikha omwe kiva valelelaji. Muve meho kulidima ilikusanyikho lya Mtwu, lini waligulaga kwa danda yakwe yumwene. ²⁹ Nimenye kija baada ya kiwukha kwangu, imbwa sa mumahakha sikhayinjila kunyenyu, na musikhashiwonelaga ulusungu ishipuga. ³⁰ Nimenye kija hata muvamo munyenyu yumwe baasi ya vanu vakhayinsa na kilogola amajowo ga kivayasa, ili kivakweha avanafunsi vavafwate avene. ³¹ Ino muve meho. Kumbushi kija kwa makha gfatatu nisikhaleshile kivamanyisa shila yumwe wenyu kwa manyosi pashilo na paminsi. ³² Na ino one nivatawule kwa Nguluvi, na kwa liswi lya neema yakwe, lini likivabagu; a na kivapela uuhalo bahamo nawo wona vini vavishilwe tayari kwa Nguluvi. ³³ Nisikhadobweshe ihela, isahabu, aua menda. ³⁴ Mumenye omwe yumwe kija amokho aga ganipela amahitaji gangu yune na mahitaji ga vala vini vakhandi bahamo none. ³⁵ Kumajowo gona navapelaga umfano wa namna shini yipasa kivananjilisa avabofu kwa kisenga insengo, na shini mupaswa kikumbukha amajowo ga Mtwu Uyesu, amajowo gini umwene yumwene wajovaga: "Ni bora kihumya kuliko kiposhela." ³⁶ Baada ya kilogola inamna iyi, wafugama walomba bahamo navene. ³⁷ Wona vakholaga mandu na kimugwilila Upaulo pansingo na kimubusu. ³⁸ Vasugumiswagwa saidi ya gona kwa sababu ya shila shini akhandi alogwele, kija shiluta vasikhawaga uweni wakwe khanji. Bahene vamusindilisaga kumerikebuni.

Chapter 21

¹ Pini tikhandi tilekhene navene, na tishula mubahari, tafikha moja kwa moja kunyii ya Kosi, numulawu njine tafikhaga inyii ya Rodo, na kihuma uko tafikhaga kunyii ya Patara. ² Pini tapataga ishipugo shini shilowokha kiluta Kufoinike, tatanaga tashulaga. ³ Pini tafikhaga pamwandi ya shisiwa sha Kipro, tashilekhaga ulubali lwa kushoto, tashula hadi Kusiria, tavikha inanga kunyii ya Tiro, kwa kiva uko ndio kwini ishipugo shikhandi shigawulwe ishehena yakwe. ⁴ Baada ya kivaga avanafunsi, takhala huko nsiku saba, Avanafunsi ava vamujovala Upaulo kishilila kwa Roho kija asikhakhanyaga Kuyerusalemu. ⁵ Hata pini tatimisaga insiku sila, ose tawukhaga kiluta lwesu. Wona bahamo, na vadala vanave na vanishe vanave, vatisindilisaga ku nsila sesu mpakha pini tapolaga kunjaa ya nyii. ⁶ Bahene tafugamaga kumwani, talombaga, tahwesaniya shila yumo. Tatana ishipugo, uko na vene vatina kukhaya yanave khanji. ⁷ Hata pini tamalaga ulushulo lwesu kihuma Kutiro, tafikhaga kutolemai. Pala tahunjilaga avanyalukholo, na kikhala nawo kwa lusiku lumo. ⁸ Ulwamulawu njine tawukhaga talutaga Kukaisaria. Ose tayinjila kukhaya ya Filipu, umuhubiri wa mola, mwini akhandi yumo wa vala saba, ose takhala bahamo numwene. ⁹ Umunu uyu akhandi na vahinja vatai mabikira vini vatabirigi. ¹⁰ Baada ya kikhala huko kwa siku silinga, wayikha kihuma Kuuyahudi umukuvamalago yumo mwini ishemelwa Agabo. ¹¹ Umwene wayinsaga kunyesu na wagutolaga umukhanda gwa Paulo. ku ugo waipinyaga amagulu na mokho gakwe yumwene na kija, "Uroho Mtakhatifu ija ndeni," Avayahudi va Kuyerusalemu vakhamupinya umunu umunya mukhanda ugu, na vene vakhamutawula mumokho ga vanu va mataifa." ¹² Pini tapulikhaga amajowo ago, ose na vanu vinivakhandi vikhala amahala pala tamulombaga Upaulo asikhatanaga kiluta Kuyerusalemu. ¹³ Bahene Upaulo wajibugu, "Mwigaha nshii, mwikhola na kunikhata inumbula yangu? Kwa kiva nilitayari, siyo tu kipinywa, lakini khanji kifwila huko Kuyerusalemu kwa ajili ya litawa lya Mtwu Uyesu." ¹⁴ Kwa kiva Upaulo asikhasakwile kushilikishwa, talekhaga na kija, "Ino uugani wa Mtwu usenjeshe." ¹⁵ Baada ya nsiku isi, tatolaga amafukho gesu na tatanaga Kuyerusalemu. ¹⁶ Baasi ya vanafunsi kihuma Kukaisaria khanji vafwatanaga nose. Vamuleta umunu yumo mwini ishemelwa Mnasoni, umunu wa Kukirpo, umwanafunsi wa pakhalu, mwini takhalaga numwene. ¹⁷ Pini tikhandi Kuyerusalemu, avanyalukholo vatiposhelaga kwa ushendefu. ¹⁸ Ulwamulawu njine Upaulo walutaga bahamo nose kwa Yakobo, na vagosivaha wona vini vakhandi vakwali. ¹⁹ Baada ya kivahunjila, wavapelaga itaarifa yimo baada ya yinji ya majowo gini Unguluvi gini wagasenga muvamo va mataifa kwa kishilila ihuduma yakwe. ²⁰ Pini vapulikhaga ago, vamusufyaga Unguluvi, na vamujovalaga, "Ukilwaga, avanyalukholo, kuna maelfu valinga vayamini muvamo va Vayahudi. Avene wona vana niya ya kikhata isheriya. ²¹ Vajovelwa kihusu owe, kija wumanyisa Avayahudi vini vikhala pakhati ya mataifa kilekhana nu Musa, na kija ukivajovela vasikhavatahirigi avanave, na vasikhafwataga idesturi sa pakhalu. ²² Tipaswa tigahe nshii? Bila shaka vakhapulikha kija owe wayinsa. ²³ Ino gaha shila ose shini tikikuvovela isalisi: tinawo avanu vatai vini vavikha iahadi. ²⁴ Vatola avanu ava na uiyose yuwe bahamo nawo, na uvahombele igharama sanave, ili vawese kikhasa amatwe ganave. Bahene shila yumo apate kimanya kija amajowo gini vajovela kihusu owe ni ga udehi. Vakhamanyisa kija owe khanji wufwata isheria. ²⁵ Lakini kwa habari sa mataifa vini vava vaumini, tayandikhaga na kihumya amalajiso kija vipaswa kuikwewusa ni finu fini fyahumisiwa isadakha ku sanamu, ni danda, na kihumana na shila shini shabudwa, na vaikwewuse nuushemi." ²⁶ Bahene, Upaulo watolaga avagosi, nulusiku lwa uvili, vaivalasaga vavene bahamo nawo, wayinjilaga Mulitembe, kitangasa ishipindi sha nsiku sa kuivalasa, mpakha isadakha yiniyihumisiwa kwa ajili ya shila yumo wanave. ²⁷ Insiku iso saba pini sahejelaga kimalisikha, vamonga va Vayahudi kihuma Kuasia vawagaga Upaulo Kulitembe, na avamakhutano vakhalalaga, na vamugolosesaga amokho. ²⁸ Vakhandi vitova ilyowo, "Avanu va Israeli, titanjilisi. Uyu yu yula umunu mwini imanyisa avanu shila mahala amajowo gini ni shinyume na vanu, isheriya, na mahala panu. Khanji wavaleta avayunani kulitembe na kipananganga amahala panu apanofu." ²⁹ Kwa kiva pamwaandi vakhandi vawajile Utrofimo Umuefeso ali bahamo numwene kumjini, navene vahivaga kija Upaulo wamuleta kulitembe. ³⁰ Umji gona gukhandi numushangalo, na vanu vasigaga bahamo na kimukhata Upaulo. Vamuhumya kunja ya Litembe, na malyango baho gadindwagwa. ³¹ Pini vakhandi vijesa kimubuda, ihabari samufishilaga umukhome wa lijeshi lya ulinsi kija Iyerusalemu yona yikhanda yimemile ifujo. ³² Umuda gugo wavatolaga avasulukhali na majemaderi wausijilaga uumati. Pini Avanu vawagaga umukhome wa majeshi nu musulukhali, valekhaga kimutova Upaulo. ³³ Bahene umukhome wa jeshi wahejelaga na wamukhata Upaulo, na walamulaga apinywe amanyororo gavili. Wamuposaga umwene yunani na wagaha nshii. ³⁴ Vamonga va vanu kuumati vakhandi vilogolovyaniya ishinu ishi na vanji vinji. kwa kiva ujemedari asikhawesise kivajovela shoshona kwa sababu ya lila ilyowo, walamulaga Upaulo aletwe mukhati ya ngome. ³⁵ Ino pini wafikhagaga kungasi, watolwagwa numusulukhali kwa sababu ya fujo sa umati. ³⁶ Kwa kiva uumati wa vanu vamuftwataga na kiyendelela kitova ilyowo, "Muwusi uyu!" ³⁷ Upaulo pini akhandi iletwa mukhati ya ngome, wamujovalaga

umukhome wa jeshi, "Niwesa kukujovela ishinu?" Yula umukhome wa jeshi wajova, "Wuli wulogola Shiyunani?"³⁸ Wuli, owe usili yula Mmisiri mwini pamwaandi walongosaga uuasi na watolaga avahiji elfu nne kunyikha?"³⁹ Upaulo wajovaga, "One nili Muyahudi, kihuma kunyii ya Tarso ya Kukilikia. One nili raia wa nyii nimanyikha. Nikivalomba, muniyitishe nilogole na vanu."⁴⁰ Uluhavi ujemedari pini wamupelaga iruhusa, Upaulo walogolaga pangasi na wahumyaga iishara kwa vanu kwa liwokho lyakwe. Pini kwavesaga kulimyaa mandu, walogolaga nawo kwa Shiebrania. Wajovaga,

Chapter 22

¹ Vanyalukholo na vawihesu vangu, pulisi uutetesi wangu wini ambi nikiugaha kunyenyu isalisi." ² Avamakutano pini vapulikha Upaulo ilogola navena kwa shiebrania, vasisimaga. Waja, ³ One nili muyahudi, nasawa kunyii ya Tarso ilienewo Iya Kukilikia, ila napataga ielimu kunyii iyi, pagulu ga Gamalieli. Namanyiswagwa kilingana ni nsila inofu sa sheriya sa vawihesu vesu. One nina bidii ya Nguluvi, ngaja omwe wona shini mshwali ineng'ana. ⁴ Navalafyaga kwa nsila iyi mpakha kifwa; navapinya avagosi na vadala na kivataga mugelesa. ⁵ Hata ukuhani mukhome wa vagosivaha wona viwesa kihumya uushahidi kija naposhelaga ibarura kihuma kunyanave kwa ajili ya vanyalukholo vini vali Kudameski, kunyangu one kishula kiluta uko. Yikhandi nivalette avanu Kuyerusalemu va nsila yila ili vapinywe na kitowa. ⁶ Yapolelaga kija pala pini nikhandi nishula nihejelela Kudameski, umuda gwa paminsi ghafla umwanga mukhome gwapolelaga kushanya gwayansa kunimulikha. ⁷ Nagwa pansi na kipulikha ishauti yikinijovela, 'Sauli, Sauli kwanshi Ukinikhalasa?' ⁸ Najibugu, 'owe yu nani, Mtwu?' Wanijovelaga, 'One yu Yesu Mnazareti, mwini owe wamukhalaga.' ⁹ Vala vini vakhandi none vagwagaga umwanga, ila vasikhapulishe ishauti ya yula mwini ilogola none. ¹⁰ Najovaga, 'Nigahe nshii, Mtwu?' Umtwa wanijovela, 'Yima na uyinjile Kudameski; huko ambi wujovelwa shila shinu shini wupaswa kushisenga.' ¹¹ Nisikhawesise kilolela kwa sababu ya lumulikho lwa mwanga gula, bahene nalutaga Kudameski kwa kilongoswa na mokho ga vala vini vakhandi none. ¹² Uko natanganaga nu munu mwini ishemelwa Anania, akhandi munu mwini akhete isheriya na mwini iyaaminikha pamwandi ya Vayahudi wona vini vikhala uko. ¹³ Wayinsaga kunyangu, wayimaga pamwandi yangu, na kija, 'Kholo lwangu Sauli, upate kilolela.' Kwa muda gugula namwagaga. ¹⁴ Wajovaga, 'Unguluvi wava wihesu vesu wakuhagula owe uwese kimanya uugani wakwe, kimwaga yula umunya haki, na kipulikha ishauti yini yihuma kumulomo gwakwe.' ¹⁵ Kwa kiva ambi wiva shahidi kunyakwe kwa vanu wona kugini ukigaga na kugapulikha. ¹⁶ Ino kwanshi wuhepelesa? Damula, ubatiswe, uyose isambi sakho, ukilishemela ilitawa lyakwe.' ¹⁷ Baada ya kitina Kuyerusalemu, na pini nikhandi nisali mukhati ya litembe, yapolelaga kija napelwagwa amaono. ¹⁸ Namwagaga akinijovela, 'gaha nyangu na uhume Kuyerusalemu nyangu, kwa kiva vasikhayitikha uushuhuda wakho kihusu one.' ¹⁹ Najovaga, 'Mtwu, avene vavene vamenye navapinyaga kugeresha na kivatova vala vini vayaminigi ku shila sinagogi. ²⁰ Ni danda ya Stephano ushahidi wakho pini yakunulwagwa, One khanji nikhandi niyimile kholela na kiyitikha na nikhandi nilinda amenda ga vala vini vamubudaga.' ²¹ Lakini wanijovelaga, 'Luta, kwa kiva one nisikufilishe ulute kutali kwa vanu va mataifa.' ²² Avanu vamuyitikhaga alogole kihusu iliswi ili. Lakini panyuma watansaga ishauti na kija, 'muwusa umunu uyu kunyii: kwa kiva yisili unofu akhale.' ²³ Pini vakhandi vitansa ishauti, na kitaga amenda ganave na kitaga amankhundi kushanya, ²⁴ ujemedari mukhome wajovaga Upaulo alwete pangome. Wajovaga aposwe kuno itowa amajeledi, ili umwene yumwene amanye kwa nshi vakhandi vitova ilyowo ndenela. ²⁵ Hata pini vakhandi vapinyilwe kwa ngalawo, Upaulo wamujovela yula uakida mwini ayimile kholela numwene, 'Wuli! ni haki kunyenyu kimutova umunu mwini Mrumi na bado asinahijwe?' ²⁶ Yula uakida pini wapulikha amajowo aga, waluta kwa jemedari mukhome na kimujovela, ija, 'Wusakula kigaha nshii? Kwa kiva umnu uyu ali mrumi.' ²⁷ Ujemedari mukhome wayinsa na kimujovela, 'Nijovela, wuli owe uli raiya wa Kurumi?' Upaulo wajova, Ndiyo." ²⁸ Ujemedari wajibugu, 'Ni kishilila ishiasi shikhome sha hela bahene napataga uuraiya.' Lakini Upaulo wamujovelaga, 'One nilimrumi wa kisawa.' ²⁹ Bahene vala vini vakhandi tayari kiluta kimuposa vawukha na kumulekha umuda guko. Nu jemedari yumwene watila, pini wamanya kija Upaulo ali Mrumi, na kwa kiva apinyilwe. ³⁰ Ulusiku lwini lwafwataga, ujemedari mukhome wasakulaga kimanya uukweli kihusu amasitakha ga Vayahudi sidi ya Paulo. Bahene wamudindula ififungoo fyakwe wavajovaga avakhome va makuhani ni barasa lyona litangane. Wamuleta Upaulo pansi, na kumuvikha pakhati yanave.

Chapter 23

¹ Upaulo wavalolelaga moja kwa moja avanu va barasa na kija, "Vakholo lwangu, nakhala pamwandi ya Nguluvi kwa mahiva manofu mpakha ndeni ineng'ana." ² Ukuhani mukhome Anania wavajovaga vala vini vayimile kholela numwene vamutove umtwe gwakwe. ³ Bahene Upaulo wavajovela, "Unguluvi asikutove owe, ulubupa lwini lupashilwe ichokaa. Ukehele ukinihiga kwa sheriya, nayuwe wijova nitowe shinyume sha sheriya?" ⁴ Vala vini vakhandi vayimile kholela numwene wajovaga, "Ndeni ndiyo shini ukimuliga ukuhani mukhome wa Nguluvi?" ⁵ Upaulo waja, "vakholo lwangu, one nanisimenye kija yu kuhani mukhome. Kwa kiva yiyandishwe, usikhalogola uvi kwa mtavala wa vanu vakho." ⁶ Upaulo pini walwagaga kija ulubali lumo lwa barasa ni Masadukhayo na vanji Mafarisayo, vatansaga ishauti na kija, "vakholo lwangu, one nili Mfarisayo, mwana wa Mfarisayo. Kwa sababu iyi ni huvilila kwa ukhangafu uufufuwo wa vini vafwile wini nihigwa nawo." ⁷ Pini wagalogolaga aga, amalumbano makhome gapolelaga Kuvamafarisayo na Masudukayo, numukutano gwabagukhanaga. ⁸ Kwa kiva Amasadukhayo vija kusina uufufuwo, umalaikha wala kusina uroho, ila Amafarisayo vija aga gona gakwali. ⁹ Ifujo khome yapolelaga na vamonga va vaandishi vini vakhandi lubali lwa Mafarisayo vayima na kijadili, vija, "tisashaga shoshona shivi kwa munu uyu. Wuli nda uroho au umalaikha walogola numwene?" ¹⁰ Pini kwapolelaga ihoja khome, umukhome wa majeshi watilaga kija Upaulo angashinjwa fipande fipande na vene, bahene walamulaga avanajeshi vayinshe pansi na kimutola kwa ngufu kihuma kwa vajumbe va barasa, na kimuleta kungome. ¹¹ Ulusiku lwini lwafwataga umtwa wayimaga kholela numwene na kija, "Usikhatilaga, kwa kiva wanishuhudila Kuyerusalemu, ino ukhahumya uushahidi khanji Kuroma." ¹² Pini kwasha, vamonga va vayahudi wagahaga iliagano na kishemela ilaana kunyanave vavene: vajovaga kija ambi vasilya wala king'wa shoshona mpakha pini ambi vakimubuda Upaulo. ¹³ Kukhandi na vanu saidi ya arobaini vini vagahaga injama iyi. ¹⁴ valutaga kwa vakhome va makuhani na vagosivaga na kija, "Taivikha yuse kulaana khome, tisikhalisaga shoshona mpakha pini ambi tikimubuda Upaulo. ¹⁵ Ino, ibarasa ibarasa limujovele ujemedari mukhome amulete kunyenyu, ngaja kija mulamusa ilikhosa lyakwe kwa unofu. Kunyesu ose tili tayari kumubuda khabla asinayinse panu." ¹⁶ Lakini umwna wa mame nu Paulo wapulikha kija kuna njama, walutaga wayinjilaga mukhati ya ngome na kumujovela Upaulo. ¹⁷ Upaulo wamushemelaga ukida yumo wajovaga, "Mutoli umudimi uyu kwa jemedari; kwa kiva ana liswi lya kumujovela." ¹⁸ Basi ukida wamutolaga yula umudimi wautwalaga kwa jemedari mukhome wamujovelaga, "Upaulo yula umufungwa wanishemelaga isakula nikuletele umudimi uyu kunyakho. Ana liswi lya kukujovala." ¹⁹ Yula ujemedari mukhome wamukhataga kwa liwokho waibagulaga numwene kulubali, na wamuposaga, "Shinu shishi shini wusakula kunijovela?" ²⁰ Umudimi yula wajovaga, "Avayahudi vapatana kukulomba umulete Upaulo pamulawu ku barasa ngaja kija visakula kipata ihabari sakwe kwa unofu mandu. ²¹ Ino owe usikhayitikhaga kwa kiva avanu saifi ya arobaini vakimuvenda. Vaipinyile kwa laana, vasilya wala kingwela mpakha pini ambi vakimubuda. Mpakha ndeni vali tayari, vihepelesa ishibali kihuma kunyakho." ²² Basi yula ujemedari mukhome wamulekhaga umudimi alute lwakwe, baada ya kumulajisa "usikhamujovelaga umunu yeyona kija wanjovela aga." ²³ Wavashemelaga amaakida vavili wavajovela vayandari avasulukhali mia mbili kiluta Kukaisaria na avasulukhali avatana farasi sabini, na avanya malala mia mbili, ambi muwukha isamu ya utatu ya pashilo. ²⁴ Wavajovela kivikha avanyama tayari mwini Upaulo ambi akimutumila na kimutola salam kwa Feliki Gavana. ²⁵ Wayandikhaga ibarura kwa namna iyi, ²⁶ Klaudio Lisia kwa Liwali mtukufu Feliki, salamu. ²⁷ Umunu uyu wakhatagwa na vayahudi vakhali kholela kumubuda, bahene nalutaga bahamo nishikhosi sha vasulukhali namukulusa, pini napataga ihabari kija umwene yu raia wa shirumi. ²⁸ Nikhandi nisakula kimanya kija kwanshi vamusitakha, bahene namutwalaga kubarasa. ²⁹ Nawonaga kija akhandi asitahishilwe kwa ajili ya maswali ga sheriya yanave, wala asikhasitahishilwe iliswi lyolyona lya kufwaya kimubuda wala kumupinya. ³⁰ Bahene yamanyikhaga kunyangu kija kuna njama sidi yakwe, bahene nyangu namufilikha kunyanave, na kivalajisa vini vakimusitakha khanji valete amasitakha sidi yakwe pamwandi yakho. Vahwesaniyaga." ³¹ Bahene vala avasulukhali vapulisaga iamri: vamtolaga Upaulo vamtutwalaga hata kuantipatri pashilo. ³² Ulusiku lwini lwafwataga, avasulukhali vinji vavalekhaga vala avatana ifarasi value bahamo nu umwene, navene vatinaga lwanave kungome. ³³ Na vatana farasi pini vafikhaga Kukaisaria, na kumupela uliwali yila ibarura, vamuviikhaga Upaulo pamwandi yakwe. ³⁴ uliwali pini waiyimbaga ibarura, wamuposaga Upaulo wahumililaga lijimbo lishi; pini wamanyaga yumunu wa Kukiliali, ³⁵ wajovaga,; ambi Nikikupulikha owe pini ambi viyinsa vala vini vakikusitakha," walamulaga avishwe kuikulu ya Herode.

Chapter 24

¹ Baada ya nsiku sisano, Uanania kuhani mukhome, baasi ya vagosivaha na mlogolaji yumo mwini ishemelwa Tertulo, valutaga pala. Avanu ava valetile amasitakha sidi ya Paulo kwa gavana. ² Upaulo pini wayimaga pamwandi ya gavana, Tertulo wayansaga kimusitakha na kilogola kwa gavana, "kwa sababu yakho tina amani khome; kwa maono gakho gileta amageusi amanofu ku taifa lyesu; ³ ino kwa luhonjeso lyona tiposhela shila shinu shini ukishisenga, Wasalaam umuheshimiwa Feliki. ⁴ Lakini nisikhakukhatasaga mandu, nikulombe amajowo amadodo kwa fadhila sakho. ⁵ Kwa kiva tamupata umunu uyo umukholofi, na isababisa Avayahudu wona kiasi padunia. Khanji yu mlongosaji wa makhanisa ga Vanazorayo. (Fwatilila: Isehemu ya majowo ga msholela ugu 24:6 ⁶ Na khanji wajesaga kuliponya ihekalu uuvi inontikimukhata., ukusina munakala inofu sapakhala). (Fwatilila: Umusholela ugu ⁷ Ulisiasi, afisa, wayinsaga na wamutolaga kwa ngufu mumokho gesu., gukusina munakala inofu sa maandikho ga pakahala). ⁸ Nda umupose Upaulo kihusu amajowo aga, hata ungawesa kimanya kwa shinu shishi tamusitakha." ⁹ Avayahudi na vavene vamusitakha Upaulo, vija kija aga amajowo gakhanda ga kweli. ¹⁰ Uliwali pini wamunjilaga iliwokho ili Upaulo alogole, Upaulo wajibugu, "Nimenye ya kija kwa makha minji wava mulamulaji wa taifa ili, na nina ushendefu kuiyelesa yune kunyakho. ¹¹ Wuwesa kuihakikisa kija sisishilile insiku saidi ya kumi na mbili kihuma pini natanaga kiluta kiabudu Kuyerusalemu. ¹² Na pini vaniyagaga kuhekalu, nsikhadalikhene nu munu yeyona, na nisikhagahile ifujo kumukutano, wala mumasinagogi wala mukhati ya mji; ¹³ na wala vasiwesa kihakikisa kunyakho amasitakha gini visitakha sidi yangu. ¹⁴ Ila niyitikha ili kunyakho, ya kija kwa nsila yila yini vakiishemela sehebu, kwa nsila yiyo nikimutumishila Unguluvi wa vawihesu vesu. One nili mwaminifu kwa gona gini gwakwali ku sheriya na maandikho ga vakuvamalago. ¹⁵ Nina ukhangafu wuwula kwa Nguluvi wini hata avo navene vakiuhepelesa, kuyinsa kwa ufufuwo wa vini vafwile, kwa wona avanya haki na vina vasina haki; ¹⁶ na kwa ili, nisenga insengo ili nive ni samira yini yisina hatia pamwandi ya Nguluvi na pamwandi ya vanu kishilila amajowo gona. ¹⁷ Ino Baada ya makha minji nayinsa kileta umsaada kwa taifa lyangu ni sawadi ya hela. ¹⁸ Pini nagahaga ndeni, Avayahudi yamonga va Kuasia vanitanganisaga mukhati ya luwungo lwa utakhaso mukhati ya hekalu, bila shipuga sha vanu wala fujo. ¹⁹ Avanu ava vini yavapasa kiva pamwandi yakho isalisi na valogole shila shini vanasho kunyangu nda vana lujowo lolona. ²⁰ Au avanu ava vavene na valogole likhosa lishi lini valyaga kunyangu pini nayima pamwandi ya barasa lya shiyahudi; ²¹ isipokiva kwa ajili ya shinu shimo shini nashilogolaga kwa shauti pini nayamaga khayikhati yanave, ni kwa sababu ya ufufuwo wa vini vafwile omwe mukinihiga." ²² Ufeliki akhandi ajovelwe unofu kihusu insila, na wauahirisaga umukhutano. Wajovaga, "Ulisia ujemedari pini ambi iyinsa pansi kihuma Kuyerusalemu nukhahumya amaamusi sidi ya masitakha genyu." ²³ Bahene wamujovaga uakida amulinde Upaulo, ili ave ni nafwasi na asikhavesaga akwali umunu yeyona wa kivakhana avayine kimutanjilisa wala kimujendela. ²⁴ Baada ya nsiku kadhaa, Ufeliki wawuyaga nu Drusila u udala wakwe mwini akhandi Muyahudi, wafilikhaga kumushemela Upaulo na wapulisaga kihuma kunyakwe ihabari sa lihuvi mukhati ya Kristo Yesu. ²⁵ Ila Upaulo akhandi ilogola numwene kihusu ihaki, kiva ni shiasi nuuhigo wini wuyinsa, Ufeliki wapataga uwoga wajibugu, "luta kutali kwa salisi, ila nda nipate umuda khanji, nikhakushemela." ²⁶ Umuda gugo, akhandi ihuvilila kija Upaulo angamupela ihela kwa hiyo wamushemelaga imara ya uvili walogolaga numwene. ²⁷ Ila amakha gavili gini gashila, Uporkio Festo wavesaga liwali baada ya Feliki, ila Ufeliki akhandi isakula kuihejesa kwa Vayahudi, bahene wamulekhaga Upaulo pansi ya ulelelaji.

Chapter 25

¹ Bahene Ufesto pini wayinjalaga ku jimbo ilyo na baada ya nsiku sitatu walutaga kihuma Kukaisaria hadi Yerusalemu. ² Ukuhani mkhome wa Vayahudi mashuhuri valetaga amasitakha sidi ya Paulo kwa Festo, na valogolaga kwa ngufu kwa Festo. ³ Na vamulombaga Ufesto ifadhili kushanya ya habari sa Paulo awese kumushemela Uyerusalemu ili vawese kumubuda munsila. ⁴ Lakini Ufesto wajibugu kija Upaulo akhandi mfungwa Kukaisaria, na kija umwene yu wene akhatina huko nyangu. ⁵ Wajovaga "Kwa hiyo, vala vini viwesa, viwesa kiluta huko nose. Nda kuna shinu shivi kwa munu uyu, mupaswa kumusitakha." ⁶ Baada ya kikhala nsiku nane au kumi saidi, watinaga Kukaisaria. Nulusiku lwini lwafataga wakhalaga kushitengo sha uhigo na kujova Upaulo aletwe kunyakwe. ⁷ Pini wafikhaga, Avayahudi kihuma Kuyerusalemu vayimaga kholela, Vahumya amasitakha minji masito gini vasikhawesise kugathibitisa. ⁸ Upaulo waitetelaga na kija, 'Sio sidi ya litawa lya Vayahudi, sio kuhusu ihekalu, na sio kwa Kaisaria, nagaha amavi.' ⁹ Lakini Ufesto wasakulaga kuihejesa kwa Vayahudi, na bahene wamujibu Upaulo na kija, 'Wuli, wusakula kiluta Kuyerusalemu na kihigwa none kihusu amajowo aga uko?' ¹⁰ Upaulo wajovaga, 'niyima pamwandi ya shitengo sha uhigo sha Kaisaria pini nipaswa kihigwa. Nisivakhosele Avayahudi, ngaja owe shini umenye unofu.' ¹¹ Nda nakhosela na nda nasenga shini shisifwaya infwa, nisikhana kifwa. Lakini nda amasitakha ganave sio shinu, kusina munu mwini iwesa kunikhabisi kunyanave. Nikimulomba Ukaisaria.' ¹² Baada ya Festo kilogola ni barasa wajibugu, " ukimulomba Ukaisaria; ukhaluta kwa Kaisaria." ¹³ Baada ya nsiku kadhaa, umfalme Uagripa nu Bernike vafikhaga Kukaisaria kigaha iziara rasmi kwa Festo. ¹⁴ Baada ya kikhala hapo kwa nsiku nyinji, Ufesto watwalaga ikesi ya Paulo kwa mfalme; Wajovaga, 'Umunu yumonga walekhagwa panu nu Feliki ngaja mfungwa.' ¹⁵ Pini nikhandi Kuyerusalemu avamakuhani vakhome na vasehe va Shiyahudi valetaga amasitakha kihusu umunu uyu kunyangu, navene vaposaga kihusu uuhigo kunyakwe. ¹⁶ Kwa ili one navajibugu kija sio desturi ya Varoma kimuhumya umunu kwa upendeleo badala yakwe, umusitakwa ipaswa kiva ni nafwasi ya kivajibu avasitakha vakwe na kuitetela sidi ya tuhuma iso. ¹⁷ Ino, pini vayinsaga bahamo panu, nisikhawesise kihepelesa, lakini ulusiku lwini lwafwataga nakhalaga kushitengo sha uhigo na kijova umunu uyo ayinse mukhati. ¹⁸ Pini avasitakhaji pni vayimaga na kumusitakha, nahivililaga kija kusina amasitakha makhome gini galetilwe sidi yakwe. ¹⁹ Badala yakwe, vakhandi na mabishano gamonga bahamo numwene kihusu idini yanave na kihusu Uyesu mwini akhandi afwile, lakini Upaulo idaya kija ali musima. ²⁰ Nikhandi nifumbilwe inamna ya kifwatilisa iswala ili, na namuposaga nda ndawaluta Kuyerusalemu kihigwa kihusu amajowo aga. ²¹ Lakini Upaulo pini washemelwagwa avishwe pansi ya ulunsi kwa ajili ya ulamulaji wa Mfalme, nalamulaga avishwe hata pini nikhamutwala kwa Kaisaria. ²² Uagripa walogolaga nu Festo. "nda nadobokha khanji kumupulisa umunu uyu." "Festo, wajovaga," pamulawu ukhamupulisa." ²³ Bahene umulawu njine, Uagripa nu Bernike vafikhaga ni nyungo nyinji; vafikhaga kuukumbi wa maafisa va shijeshi, na vanu vini vmanyishe ava mji. Nu Festo pini wahumyaga iamri, Upaulo waletwaga kunyanave. ²⁴ Ufesto wajovaga, "Mfalme Agripa, na vanu wona vini vali panu bahamo nose, mukimwaga umunu uyu; ijumuiya yona ya Vayahudi huko Kuyerusalemu na panu khanji vasakula nivashauri, na vene vatovaga ilyowe kunyangu kija asikhakhalaga. ²⁵ Nawonaga kija tisikhasenjile lyolyona lini lifwaya infwa; lakini kwa kiva wamushemela Umfalme. nalamulaga kumutwala kunyakwe. ²⁶ Lakini nisina ishinu sha pavalafu sha kiyandikha kwa Mfalme. Kwa sababu iyi, namuleta kunyakho, hasa kunyakho owe, Mfalme Agripa, ili nipate kiva ni shinu sha kiyandikha kihusu ikesi. ²⁷ kwa kiva niwona yisina maana kumutwala mfungwa na bila kiwonensa amasitakha gini gakimuhusu.

Chapter 26

¹ Bahene, Uagripa wamujovelaga Upaulo ' Waluhusiwa kiyitetela. 'Bahene Upaulo wagolosaga iliwokho lyakwe waitetelaga ndeni. ² "Nikiwona umunya ushendefu, Mfalme Agripa, ili kisekha ikhesi yangu pamwandi yakho ineng'ana sidi ya masitakha gona ga Vayahudi. ³ Hasa, kwa kiva owe uli mtaamu wa desturi sa Vayahudi na maswali. Ino nilomba unipulise kwa ufumilifu. ⁴ Kweli, Avayahudi wona vamenye shini nakhalaga kihuma uudimi wangu ku taifa lyangu huko Kuyerusalemu. ⁵ Vanimenye kihuma pamwaandi na vipaswa kuyitikha kija nakhalaga ngaja Mfalisayo, isehebu ilinya msimamo mukhali ku dini yesu. ⁶ Isalisi niyimile panu nihijwe kwa kiva one nalolelaga iahadi yini Unguluvi wagahaga na vawihesu vesu. ⁷ Iyi yi ahadi yini amakhabila kumi na gavili gihuvilila kiposhela nda ambi vakimwabudu Unguluvi kwa bidii ishilo ni minsi. Ni kwa ajili ya huvililo ili, umfalme Agripa, kija Avayahudi vakunisitakha. ⁸ Kwanshi yeyona kunyenyu ihiva ni ajabu kija Unguluvi ifufula vini vafwile? ⁹ Uluhavi lumonga nahivililaga yune kija nagaha amajowo minji sidi ya litawa Iya Yesu wa Nasareti. ¹⁰ Nagahaga aga Kuyerusalemu; Navapinyaga avaamini vinji kugelesa, na nikhandi na mamulakha kihuma kwa vakhome va makuhani kigaha ndeno; na pini akhandi vibudwa, natovaga ikura kunyanave. ¹¹ Mara nyinji navatovaga kumasinagogi gona na najesaga kivagaha valikhane ilihuvi lyanave. Nikhandi ni hasira sana kunyanave na navadagaga hata kunyiii sa uhensa. ¹² Pini nikhandi nigaha aga, nalutaga Kudameski, kuno nina mamulakha na malajiso kihuma kwa makuhani vakhome, ¹³ pini nikhandi munsila paminsi, Mfalme, nagwagaga umwanga kihuma kushanya gukhandi mukhali kishila lijuva na gwang'alaga kitipilima one na vanu vini vakhandi vishula bahamo none. ¹⁴ Ose wona pini tagwisaga pansu, napulikha ishanti yilogola none yija kwa lugha ya Shiebrania: 'Sauli, Sauli! kwanshi ukinilafya? Ni wumu kunyakho kuutova ilitekhe umchokoo. ¹⁵ Bahene najovaga, 'Owe yu nani, Mtwi?' Umtwa wajibu, 'One yu Yesu mwini ukinilafya. ¹⁶ Ino yinukha uyime kwa magulu gakhoo; kwa kiva kwa khusudi ili one nawonekha kunyakho, nakubagula kiva mtumishi nu shahidi kihusu amajowo gini umenye kihusu one isalisi na majowo gini ambi nikikuwonensa panyuma; ¹⁷ na Nisikukuluse kihuma kwa vanu na vanu va Mataifa pini nikikufilikha, ¹⁸ kidamula ameho ganave na kivahumya kunshisi kiluta kumwanga na kihuma kungufu sa shetani vamusetushile Unguluvi; ili vapate kiposhela kihuma kwa Nguluvi umusamaha gwa sambu nu uuhalo wini navapela vala vini navabagula kwa lihuvi lini lili kunyangu. ¹⁹ Ino, mfalme Agripa, nisikhawesise kilekha amaono ga kushanya, ²⁰ lakini, kwa vala vini vali Kudameski tangusina, na bahene Kuyerusalemu ninyiii yona ya Yudea, na khanji kwa vanu vamataifa agani, nahubirigi kija vatubu na kumusetushila Unguluvi, vassenje amaendo gini gifwaya itoba. ²¹ Kwa sababu iyo Avayahudi vanikhataga muhekalu, vajesaga kunibuda. ²² Unguluvi wanitanga mpakha isalisi, ino niyima na kishuhudila kwa vanu va kawaida na kwa vala vakhome kihusu gala gini avakuvamalago nu Uusa vajovaga gakhapolela na sio finji; ²³ kija Ukristo lasima akhalava na akhava wa kwansa kifufukha kihuma kwa vini vafwile na kitngasa umwanga kwa Vayahudi na vanu va mataifa. ²⁴ Upaulo pini wamalaga kuitetela, Ufesto walogolaga kwa shanti khome, 'Paulo, owe uli muiyasu! amasomo gakhoo gakhaga kiva muiyasu. ²⁵ Lakini Upaulo waja, One nisili muiyasu, mheshimiwa Festo; lakini kwa ukhangafu nilogola amajowo ga ukhangafu utupu. ²⁶ Kwa kiva umfalme amenye kihusu amajowo aga; na ndeno nilogola kwa uhuru kunyakwe, kwa kiva nina uhakika kija kusina lyolyona lini lifihlwe kunyakwe; kwa kiva ili lisilogwelwe palubali. ²⁷ Wuli, wuyamini avakuvamalago, Mfalme Agripa? nimenye kija wuyamini. ²⁸ Uagripa wamujovelaga Upaulo, 'Kwa muda mfupi wuwesa kunishewishi one na kunigaha kiva Mkristo? ²⁹ Upaulo waja, "'Nikimulomba Unguluvi kija, kwa muda mfupi au mkhome, sio owe tu, ila wona vini vakinipulikha ineg'ana, vave ngaja one, lakini bila aga amanyororo ga geresu." ³⁰ Bahene umfalme wayimaga, nu liwali, nu Bernike khanji, na vala vini vakhandi vakhele bahamo nawo, ³¹ pini vawukhaga kuukumbi, valogolelaga vene kwa vene na kija, 'Umunu uyu asifwaywa infwa wala shifungo. ³² Uagripa wamujovelaga Ufesto, "Umunu uyu nda wawesa kivikwa huru nda ndaasadumula urufani kwa Kaisari."

Chapter 27

¹ Pini yalamulwagwa kija titakiva kishula kwa malenga kiluta kuitalia, vamukhabisigi Upaulo na vafungwa avanji kwa afisa yumo wa jeshi lya Shiroma mwini washemelwagwa Julio, wa Shikhosi sha Agustani. ² Tatanaga ishipugo kihuma Kuadramitamu, yini yikhandi yishula mwambwa ya mwani ya Kuasia. Bahene tajinjlaga mu bahari. Uaristaka kihuma Kuthesalanike ya Kumakedonia walutaga bahamo nose. ³ Ulusiku lwini lwafwataga tayimaga kunyii ya Sidoni, pini Ujulio wamusenjelaga Upaulo kwa ukhalibiso na wamuyitikhaga kiluta kwa marafiki vakwe kiposhela uukhalibiso wanave. ⁴ Kihuma apo talutaga kubahari tashulaga kipilima ishisiwa sha Kirpo shini shikhandi shisivile ilipepo, kwa kiva ilipepo likhandi likititova. ⁵ Baada ya kiva tashula kumalenga gini gali kholela ni Kilikia ni Pamfilia, tayinsaga Kumira, imji gwa Lisia. ⁶ Pala yula uafisa wa jeshi lya Shiroma, washagaga ishipugo kihuma Kualexandria shini shikhandi shishula kiluta kuitalia. Watitansaga mukhati yakwe. ⁷ Baada ya kiva tashula pole pole kwa nsiku nyinji na bahene tavesaga tafikha kwa taabu kholela nakukinidas, ilipepo lisikhatiyitishe khanji kiluta insila iyo, bahene tashulaga mumbalamo ya mumepo gwa Krete tikilisivila ilipepo, kholela ni Salmone. ⁸ Tashulaga mwambwa ya mwani kwa wumu, mpakha tafikhaga amahala pini pishemelwa Fari Haveni yini yilikholela nu mji gwa Lasi. ⁹ Tikhandi titolile umuda mukhome mandu, numuda gwa mufungo gwa Shiyahudi gukhandi gushilile, na ino yikhandi ni hatari kiyendelela kishula. Bahene Upaulo watijovaga, ¹⁰ na kija, "Vagosi, nikilwagwa ulushulo lwini tisakula tilutole lukhava na matatiso ni hasara nyinji, siyo tu ya masigi nishipugo, lakini khanji ya maisha gesu." ¹¹ Lakini uafisa wa jeshi lya Shiroma wamupulisaga mandu umtwa wakwe na umunya shipugo, kuliko amajowo gala gini galogolwa nu Paulo. ¹² Kwa kiva ibandari yisikhali sehemu mefu kikhala uluhavi lwa mepo, avalongosa ishipugo vashaurigi kishula kihuma pala, ili kwa namna yeyona nda tiwese kugufishila umji gwa Foinike, tikhale pala pini kuna mepo. Ifoinike yi bandari huko Kukrete, na yilolela kukhaskazini kunena na kukusini kunena. ¹³ Ilipepo lya kusini pini lyayansaga kipuga polepole, avalongosa shipugo vahivaga vapata shila shini vavisakula. Vakulaga inanga na kishula mumbalamo sa Krete kholela ni pwani. ¹⁴ Lakini baada ya muda mufupi ilipepo likhali, wini washemelwagwa Wa khasikhazini kunena, wayansaga kititova kihuma mwambwa ya shisiwa. ¹⁵ Pini ishipugo shafunwagwa na kipotwa kishindana nilipepo, tayitikhanaga ni hali iyo, tasafiliswagwa nawo. ¹⁶ Tasijilaga kishilila lula ulubali lwini lukhandi lukilikinga ilipepo lya shisiwa shini shishemelwa Kauda; na kwa malawo mandu tawesaga kushikulusa ishipugo. ¹⁷ Baada ya kiva vashikweha, vatumulaga ingalawo kushipinya ishipugo. Vatilaga kija nda tawesa kiluta ilieneo lya luhankha lwini lya Syiti, bahene vaysaga inanga na vayendeswagwa mulubalibali. ¹⁸ Tatowagwa kwa ngufu mandu ni dhoruba, bahene ulusiku lwini lwafwataga avayendesa shipugo vayansaga kitaga amasigo kihuma mushipugo. ¹⁹ Ulusiku lwa utatu, avayendesa shipugo vayansaga kigahumya amalenga kwa mokho ganave vavene. ²⁰ Pini ilijuva ni nondwe sisikhatimulishilile kwa lusiku lunji, bado isoruba khome yatitovaga, na mavililo kija ndatakulusiwa gawukhaga. ²¹ Baada ya kiva taluta umuda mukhome bila shakilya, hapo Upaulo wayimaga pakhati ya vayendesa shipugo wajova, "Vagosi, nda mwapaswa munipulise, na nda tisakula ishiopugo kihuma Kukrete, ili kipata amasara aga ni hasara. ²² Na isalisi nikivafariji muyipele inumbula, kwa kiva kusikhava uuyago wa maishaa kunyesu, isipokiva hasara ya shipugo tu. ²³ Kwa kiva ulusiku lwini lwashila umalaikha wa Nguluvi, mwini uyo Unguluvi one ni wakunyakwe, na mwini nikimwabudu khanji - umalaikha wakwe wayimaga palubali lwangu ²⁴ na kija, "Usikhatilaga Paulo. Lasima uyime pamwandi ya Kaisaria, na lelela, Unguluvi ku unofu wakwe wakupela ava wona vini vishula bahamo nowe. ²⁵ Ino, vagosi, yipeli inumbula, kwa kiva nikimuyamini Unguluvi, kija ambi yiva ngaja shini najovelwa. ²⁶ Lakini lasima tilemale kwa kitowa ku baasi ya fisiwa." ²⁷ Pini shafikhaga ishilo sha kumi na nane, pini tikhandi tiyendeswa kula na kula ku bahari ya Adratik, ngaja shilo sha manane ndeni, avayendesaji vahivaga kija vahejela inyii inyumu. ²⁸ Vatumulaga ulukholo kipima uutali wa malenga na vapataga mita thesathini na sita, baada ya muda mufupi vapimaga vapata mita ishirini na saba. ²⁹ Vatilaga kija tingawesa kipama amiamba, bahene vaysaga inanga sitai kihuma ku sehemu sa kivishila inanga na valombaga kijaisubuhi yiyinse nyangu. ³⁰ Vala avayeendesaji vakhandi visakula inamna ya kishilekha shila ishipugo na vafiyinsaga mumalenga ifipugo fidodo fidodo fya kukulusisa amaisha, na vaigahaga kija vitaga inanga kihuma isehemu ya pamwandi ya shipugo. ³¹ Lakini Upaulo wamujovela yula umusulukhali wa jeshi ya Shiroma na vala avasulukhali, "Musiwesa kikulusa ila ava avanu visigala mushipugo". ³² Bahene vala avasulukhali vadumulaga ingalawo sa shila ishipugo na kushilekha shitolwe na malenga. ³³ Pini umwanga gwa subuhi gukhandi gupola, Upaulo wavalombaga wona angalau valye kidogo. Wajovaga, "Ulu ni lusiku lwa kumi na nane muhepelesa bila kilya, musilile shinu. ³⁴ Ino nikivalomba mutole ishakilya kidogo, kwa sababu iyi ni kwa ajili ya kikhala kwenyu; na kusina hata uyele wumo wa matwe genyu wini wukhayaga. ³⁵ Pini wamalaga kilogola ago, watolaga umukhate wamuhonjesaga Unguluvi pamwandi ya meho ga shila munu. Bahene waumenyaga umukhate wayansa kilya. ³⁶ Bahene wona vapelwagwa inumbula na vene vatolaga ishakilya. ³⁷ Tikhandi vanu 276

mukhati ya shipugo.³⁸ Pini vamaalaga kilya kwakukwilana, vagahaga ishipugo skiva shipefu kwa kitaga ingano mukhati ya bahari.³⁹ Isipokiva paminsi, vasikhaimanyile inyii nyumu, lakini vayagaga inyii yini yiyumile yini yiyinjile mumalenga yini yikhandi nuluhankha lwinji. vajovanaga nda vangawesa kushiyendesha ishipugo kiluta apo.⁴⁰ Bahene vasidedevesaga inanga vasilekhaga mubahari. Uluhavi lulo vasidedevesaga ingalawo sa nanga na vaiyinulaga isehemu ya pamwandi kiluta kulipepo, bahene valutaga kusehemu iyo ya lukhankha lwinji.⁴¹ Lakini vayinsaga amahala pini amikhondo gavili gamalenga gitangana, ni shipugo shalutaga paluhankha. Na yila isehemu ya pamwandi ya shipugo yakwamaga pala na yisikhawesise kipola, lakini isehemu ya pamwandi ya shipugo yayansaga kidenyekha kwa sababu ya ukhali wa mawimbi.⁴² Umupango gwa vala avasulukhali gukhandi ni kuvabuda avafungwa, ili kija kusina mwini nda wayojela na kisiga.⁴³ Lakini yula umusulukhali wa jeshi lya Shiroma wasakulaga kimukulusa Upaulo, ino wauyimyaga umupango gwanave; na vagajovelaga vala vini viwesa kiyojela, vagulushe kihuma mushipugo tangusina na valute inyii nyumu.⁴⁴ Bahene avagosi avanji ambi vifwata, avamonga pashanya ya fipande fya mbawo na vamonga kufinu ifinji kihuma mushipugo. Kwa nsila iyi yamanyikhaga kija wona ambi vifikha salama inyii nyumu.

Chapter 28

¹ Pini tafiswagwa salama, tamanyaga kija ishisiwa shishemelwa Malta. ² Avanu avakhaya va pala siyo kija tu vatipelaga uukhalibiso wa khawaida, ila vavesaga umoto na kitikhalibisa wona, kwa sababu ya nonya ni mepo yini yikhanda yiyendelela. ³ Lakini Upaulo pini akhandi akungeniye umusigo gwa nyanjala na kuguvikha pamoto, akhayokha akhanang'ana akhanya sumu khapolaga ku sila inyanjala kwa sababu ya lila ijoto, na khaipilimyaga kuliwokho lyakwe. ⁴ Avanu avakhaya va pala pini vamwagaga umunyama ibembela kihuma kuliwokho lyakwe, ajoyanaga vene kwa vene, "Umunu uyu kweli mubudaji mwini wasiga kubahari, lakini ihaki yisikimuyitikha kiva musima." ⁵ Lakini umwene wamutajilaga uyo umunyama ku moto na asikhapetw amasara gogona. ⁶ Avene vamuhepelesaga afimbe kwa homa au agwe ghafla na kifwa. Lakini baada ya kumulolela kwa muda mukhome na kiwona kija kusina ulujowo lwini sio lwa khawaida kunyakwe, vasetusaga amahiva ganave na kija akhandi nguluvi. ⁷ Basi amahala pala kholela pakhandi ni nyii yini yikhanda mali ya mukhome wa shisiwa, umunu mwini ishemelwa Pablio. Watikhalibisaga na kitiposhela kwa nsiku sitatu. ⁸ Yapolelaga kija uwihe wa Pablio wakhatagwa ni homa nuutamu wa kihara. Nu Paulo pini wamulutilaga, walombaga, wavikhaga amokho kushanya yakwe, ni kimuponesa. ⁹ Baada ya ili kipolela, avanu avansi pala pashisiwa vini akhandi vatamu khanji valutaga na kiponesewa. ¹⁰ Avanu vatireshimugu kwa lishima linji. Pini tikhandi tikiiyandala kishula, vatipelaga fila fini tasakulaga. ¹¹ Baada ya mesi gatatu, tashulaga mukhati ya shipugo sha Iskanda shini shikhandi shitovilwe imepo hapo pashisiwa, shini avafiongosi vakwe vakhandi avanyalukholo vavili mapasa. ¹² Baada ya kiva tatula pa nyii ya Sirakusa, takhalaga pala nsiku sitatu. ¹³ Kihuma pala tashulaga tafikhaga kunyii ya Regio. Baada ya lusiku lumo ilipepo lya kusini lyapolelaga ghafla, na baada ya nsiku sivili tafikhaga kunyii ya Putoli. ¹⁴ Huko tavagaga baasi ya vanyalukholo na vatikhalibisaga kikhala nawo kwa nsiku saba. Kwa nsila iyi tayinsaga Kurumi. ¹⁵ Kihuma kula vala avanyalukholo, baada ya kiva vapulikha ihabari sesu, vayinsaga kitiposhela huko ilisokho lya Apias ni Hotel sitatu. Upaulo pini wavagag avanyalukholo wamuhonjesaga Unguluvi waipelaga uukhangafu. ¹⁶ Pini tayinjilaga Kuroma, Upaulo waluhusiwigwa kikhala mwene duguli bahamo numusulukhali mwini akhandi akimulinda. ¹⁷ Basi yikhanda baada ya nsiku sitatu Upaulo wavashemelaga bahamo vala avagosi vini vakhandi fiongosi khata ya Vayahudi. Pini vayinsaga bahamo, wajovaga kunyanave, "Vanyalukholo, bahamo na kija nisasenga ilikhosa lyolyona kwa vanu ava au kigaha shinyume nitaratibu sa vawihesu vesu vini vatilongolaga, nahumyagwa ngaja mfungwa kihuma Kuyerusalemu hadi kumokho ga Valumi. ¹⁸ Baada ya kuniposa, vadobokhaga kinilekha huru, kwa kiva kukhandi kusina sababu kunyangu one ya kifwaya iasabu ya kifwa. ¹⁹ Lakini vala Avayahudi pini valogolaga shinyume sha shini vakhandi visakula avene, nalasimikhaga kikhata urufaa kwa Kaisaria, japokiva yisikhanda ngaja nileta amasitakha ku taifa lyangu. ²⁰ Kwa sababu ya kikhata kunyangu urufaa, ino, nalombaga kivaga na kilogola nomwe. Ni kwa sababu ya shila shini uisraeli ana ukhangafu kwa isho, nipinyilwe nishifungo ishi. ²¹ Bahene vamujovelaga, "Tisinajelaje kiposhela ibarura ihuma Kuyudea kikuhsu owe, wala kusina umunyalukholo mwini wayinsa na kihumya itaarifa au kilogola ulujowo lolona luvi kihusu owe. ²² Lakini tisakula kipulikha kihuma kunyakho wuhiva nshi kihusu ishi ishipuga sha vanu ava, kwa kiva yimanyikha kunyesu kija shilogola shinyume shila mahala." ²³ Pini vakhandi vabagwile ulusiku kwa ajili yakwe, avanu vinji mandu vamuyinsilaga amahala pini akhandi ikhala. Walogolaga lula ulujowo kunyanave na kishuhudila kihusu uufalme wa Nguluvi. Wajesaga kivashawishi kihusu Uyesu, kwa namna sona sivili kihuma ku sheriya sa Musa na kihuma kwa vakuvamalago, kuyansisa asubuhi mpakha jioni. ²⁴ Vamonga vanave vashawishikhaga kihusu amajowo gala gini galogolwa, kuno avamonga vasikhayaminile. ²⁵ Pini vapotwagwa kiyitikhana vene kwa vene, vawukhaga baada ya Paulo kililogola ijambo ili limo, "Uroho Mtakatifu wajovaga unofu kishilila uisaya mukuvamalago kwa vawihenye venyu. ²⁶ Wajovaga, 'Luta kwa vanu ava ujove, "Kwa makutu genyu mukhapulikha, lakini musikhayelewa; Na kwa meho genyu mukhalolela lakini musikhamanya. ²⁷ Kwa ajili ya numbula sa vanu ava sava mbofu, amakutu ganave gapulikha kwa tabu, vagubishwe ameho ganave; ili kija vasikhayinsaga kimanya kwa meho ganave, na kipulikha kwa makutu ganave, na kielewa kwa numbula sanave, na kisetukha khanji, na nda nisavaponesa." ²⁸ Ino, mupaswa kimanya kija uwu uukulusaji wa Nguluvi wavatalwa kwa vanu va Mataifa, na vakhapulisa." (Fwatilisa: Umusholela ugu ²⁹ "Pini akhandi alogwele amajowo aga, avayahudi vawukhaga, kuno vali na mashindano makhamo kunyanave," gikusina munakala nofu sa pakhalala). ³⁰ Upaulo wakhalaga ku khaya yakwe ya kipanga kwa makha gona gavili, na wavakhalibisaga wona vini vayinsaga kunyakwe. ³¹ Akhandi ihubiri uufalme wa Nguluvi na akhandi akivafundisa amajowo kihusu Umtwa Uyesu Kristo kwa ukhangafu wona. Kusina mwini wamusivilaga.